

ingediend op **1052** (2021-2022) – Nr. 1
9 december 2021 (2021-2022)

Ontwerp van decreet

tot wijziging van het decreet basisonderwijs
van 25 februari 1997
en de Codex Secundair Onderwijs
van 17 december 2010,
wat betreft bijkomende maatregelen
voor het inschrijvingsrecht
betreffende voorrangs- en ordeningscriteria

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet.....	9
Advies van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens over de voorontwerpen van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft bijkomende maatregelen voor het inschrijvingsrecht betreffende voorrangs- en ordeningscriteria; tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft het inschrijvingsrecht in het gewoon onderwijs in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad; en tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010 en de Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016, wat betreft het inschrijvingsrecht in het gewoon onderwijs buiten het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad en de regelgeving over het LOP en de CLR.....	15
Advies van de Vlaamse Onderwijsraad over de voorontwerpen van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft bijkomende maatregelen voor het inschrijvingsrecht betreffende voorrangs- en ordeningscriteria; tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft het inschrijvingsrecht in het gewoon onderwijs in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad; en tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010 en de Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016, wat betreft het inschrijvingsrecht in het gewoon onderwijs buiten het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad en de regelgeving over het LOP en de CLR.....	29
Advies van de Raad van State	45
Ontwerp van decreet.....	57
JoKER (kind- en jongereneffectrapport)	61

MEMORIE VAN TOELICHTING

Samenvatting

Dit ontwerp van decreet past het inschrijvingsrecht binnen bepaalde Vlaamse gemeenten in specifieke situaties aan om tegemoet te komen aan de specifieke noden en uitdagingen waarmee ze geconfronteerd worden voor wat betreft de voorrangs- en ordeningscriteria. Deze aanpassingen gebeuren naar aanleiding van het Vlaamse regeerakkoord in het gewoon onderwijs.

I. 1. ALGEMENE TOELICHTING**A. Situering**

Dit ontwerp van decreet beoogt twee doelstellingen te realiseren:

- 1° een realisatie van het regeerakkoord op het gebied van het inschrijvingsrecht. In het regeerakkoord staat het volgende omtrent het inschrijvingsrecht:
  - a) op pagina 5: "We kiezen voor maximale vrijheid voor ouders om een school naar wens te kiezen voor hun kinderen en schaffen de dubbele contingentering af. We trekken de principes zoals die voor het secundair onderwijs in het inschrijvingsdecreet zijn uitgewerkt, door naar het basisonderwijs. Een echte buurtschool moet bovendien het kloppend hart van de lokale gemeenschap zijn.";
  - b) op pagina 32: "We kiezen voor maximale vrijheid voor ouders om een school naar wens te kiezen voor hun kinderen en schaffen de dubbele contingentering af. We trekken de principes zoals die voor het secundair onderwijs in het inschrijvingsdecreet zijn uitgewerkt, door naar het basisonderwijs. Dit sluit niet uit dat men ook in het basisonderwijs op vrijwillige basis voorrang kan verlenen voor maximum 20% aan een ondervertegenwoordigde groep (bv. School in Zicht, eigen inwoners...). In capaciteitsgebieden kan het LOP daartoe een voorstel ter bekrachtiging voorleggen aan de gemeenteraad. Vrije keuze in het secundair onderwijs wil zeggen dat in een eerste toewijzingsronde de keuze van de ouders het criterium is. Voor wie in de 1ste ronde geen school naar keuze heeft gekregen, geldt in een 2de ronde het criterium volgorde van inschrijving. De derde toewijzingsronde is gebaseerd op vrije inschrijving. Voor het basisonderwijs blijft 'afstand tot de school' gelden als criterium. Ook de LOP-werking en -samenstelling wordt voor het basisonderwijs afgestemd op die van het secundair onderwijs. Zodra de capaciteit het toelaat, stappen we af van het verplicht digitaal aanmelden.";
  - c) op pagina 32: "We onderzoeken of er in de Vlaamse Rand een voorrangsregel kan worden ingevoerd, bij voorkeur ten voordele van de leerlingen uit de Vlaamse Gemeenschap zodat bvb. Vlaamse leerlingen niet plots worden opzijgezet door leerlingen uit het Waals Gewest.".
- 2° aanpassingen in aanvulling van het decreet van 17 mei 2019 betreffende het inschrijvingsrecht in het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010 en de Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016.

B. Inhoud**Probleemstelling en omgevingsanalyse**

Met het decreet van 17 mei 2019 als vertrekbasis werden de principes van het Vlaamse regeerakkoord uitgewerkt, waarbij de regels voor het basisonderwijs

en secundair onderwijs zoveel als mogelijk op elkaar zijn afgestemd. Er zijn drie decretale initiatieven. De drie delen worden elk afzonderlijk ingediend:

- 1° gewoon basis- en secundair onderwijs in Vlaanderen, LOP (lokaal overlegplatform) en CLR (Commissie inzake leerlingenrechten);
- 2° gewoon basis- en secundair onderwijs in Brussel;
- 3° gewoon basis- en secundair onderwijs om bijkomende maatregelen te nemen in bepaalde gemeenten voor het inschrijvingsrecht betreffende voorrang- en ordeningscriteria.

Het bijzonder en unieke karakter van Brussel en de bijzondere noden van verschillende Vlaamse gemeenten worden op die manier erkend.

De regelgeving treedt in werking op 1 september 2022 voor de inschrijvingen vanaf het schooljaar 2023-2024 en verder.

Voor het buitengewoon onderwijs zal nog een eigen inschrijvingsbeleid worden uitgewerkt, waarbij het uitgangspunt is dat een leerling, indien mogelijk, moet terechtkunnen in een school met het type (en de opleidingsvorm) zoals op het verslag werd bepaald.

Deze decretale initiatieven wijzigen de artikelen in het decreet basisonderwijs, de Codex Secundair Onderwijs of Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs die door het decreet van 17 mei 2019 ingevoerd of gewijzigd werden. Sommige van deze artikelen zijn al gewijzigd door het decreet van 22 november 2019, het decreet van 8 mei 2020 en het decreet van 25 juni 2021. Dat was voornamelijk om de inwerkingtreding van het decreet van 17 mei 2019 uit te stellen.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

In het basisonderwijs kan het criterium 'afstand' omschreven worden als leerlingen die ook gedomicilieerd zijn in de dezelfde gemeente als de vestigingsplaats. De Vlaamse Regering kan de gemeenten waar deze invulling van afstand van toepassing is, afbakenen en rekening houden met de leerlingenstromen.

Voor bepaalde Vlaamse gemeenten voorziet het decreet een bijkomende facultatieve voorrang in 1A/1B van 70 procent voor leerlingen die reeds minstens vanaf de leeftijd van 3 jaar, ieder jaar Nederlandstalig basisonderwijs volgden. De Vlaamse Regering bepaalt deze gemeenten. Deze gemeenten dienen nabij een gewest- of landsgrens te liggen.

De wijzigingen worden uitgewerkt in de volgende hoofdstukken:

- hoofdstuk I. Inleidende bepaling;
- hoofdstuk II. Wijziging decreet basisonderwijs;
- hoofdstuk III. Wijziging Codex Secundair Onderwijs.

Impactanalyse

Maatschappelijke impact en impact op grondrechten en gelijkheidsbeginsel

Dit ontwerp van decreet omvat verschillende maatregelen die voor leerlingen en ouders een verdere vooruitgang betekenen op het gebied van het recht op onderwijs in bepaalde gemeenten in Vlaanderen (artikel 24 van de Grondwet) met betrekking tot het inschrijvingsrecht. De maatregelen die rechtstreeks in het belang van personen jonger dan 25 jaar zijn, worden besproken in deze memorie van toelichting en in de JoKER (kind- en jongereneffectrapport), die als bijlage wordt toegevoegd. Voor ouders wordt een transparant inschrijvingsrecht uitgewerkt. Ook voor scholen wordt meer duidelijkheid gecreëerd met betrekking tot het inschrijvingsrecht. Daarbij zijn er voor hen geen negatieve effecten.

Bestuurlijke impact op Brussel

Nihil.

Budgettaire impact

Nihil.

Implementatie

Bij de implementatie gebeurt de communicatie:

- via wijzigingen in de omzendbrieven over inschrijvingsrecht;
- via communicatiekanalen die doelgroepgericht en per onderwijsniveau info verspreiden (bijvoorbeeld een nieuwsbrief over schoolbeleid en regelgeving via schooldirect).

Handhaving en toezicht

Het Agentschap voor Onderwijsdiensten houdt toezicht op de naleving van de verschillende maatregelen in dit ontwerp van decreet.

Dit ontwerp van decreet treedt in werking op 1 september 2022.

C. Totstandkomingsprocedure*C.1. Adviezen van de Vlor en de VTC*

De Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC) heeft advies VTC nr. 2021/74 uitgebracht op 7 september 2021.

De Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) heeft advies gegeven op 23 september 2021.

De antwoorden op de opmerkingen van de adviesorganen zijn verwerkt in de teksten en waar noodzakelijk opgenomen in de memorie van toelichting.

C. 2. Advies van de Raad van State

De Raad van State heeft het advies 70.006/1 uitgebracht op 14 oktober 2021.

Ten gevolge van het advies van de Raad van State wordt toegevoegd dat de gemeenten moeten grenzen aan de gewestgrens of aan een randgemeente. Er wordt ook verduidelijkt dat het enkel in gemeenten die worden aangeduid door de Vlaamse Regering mogelijk is om een dergelijke operationalisering van het criterium 'afstand' toe te passen.

Ten gevolge van het advies van de Raad van State wordt verduidelijkt waarom het ordeningscriterium 'afstand van het werkadres van een van beide ouders tot de school of vestigingsplaats' niet mag worden geoperationaliseerd als eerst de leerlingen van de ouders met een werkadres in dezelfde gemeente als de school of de vestigingsplaats. Dit is omdat de doelstelling van deze maatregel dan niet wordt bereikt.

Ten gevolge van het advies van de Raad van State worden nog enkele technische wijzigingen gedaan.

Er werd niet ingegaan op de suggestie om de leeftijd voor de voorrangsgroep, vermeld in het ontwerp van artikel 253/15/1 van de Codex Secundair Onderwijs, te

verhogen van 3 naar 5 jaar, omdat dit met het oog op eenvoud en communicatie beter aansluit bij de regeling in Brussel.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Niet van toepassing.

II. Toelichting bij de artikelen

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1

Dit artikel bepaalt dat dit ontwerp van decreet een gemeenschapsaangelegenheid regelt.

Hoofdstuk 2. Wijziging decreet basisonderwijs

Artikel 2

Een echte buurtschool moet het kloppend hart van de lokale gemeenschap zijn.

Daartoe wordt een paragraaf 3 toegevoegd, die verduidelijkt dat afstand geoperationaliseerd kan worden als eerst de leerlingen uit dezelfde gemeente als de school. Het ordeningscriterium 'afstand van het werkadres van een van beide ouders tot de school of vestigingsplaats' mag niet worden geoperationaliseerd als eerst de leerlingen van de ouders met een werkadres in dezelfde gemeente als de school of de vestigingsplaats.

Deze operationalisering van afstand is bedoeld voor scholen die geconfronteerd worden met leerlingenstromen die van dien aard zijn, meer bepaald in de Vlaamse Rand, dat de instroom vanuit de andere gemeente in de eerste plaats anderstalige leerlingen zijn, wat een druk kan zetten op de kwaliteit van het Nederlandstalig onderwijs en de doelstelling van bepaalde scholen om een verankering met de lokale gemeenschap na te streven, fnuikt.

Door afstand van het werkadres van een van beide ouders ook op zo'n wijze te operationaliseren, wordt deze doelstelling niet bereikt.

Om de kwaliteit van het Nederlandstalig onderwijs te kunnen blijven garanderen, kan een school in het basisonderwijs, gelegen in de Vlaamse Rand, die bijvoorbeeld een grote anderstalige instroom krijgt vanuit naburige gemeenten de leerlingen uit de eigen gemeente eerst ordenen.

Als er in de Vlaamse Rand gekozen wordt om afstand te operationaliseren als eerst de leerlingen gedomicilieerd in dezelfde gemeente als de school of de vestigingsplaats en de capaciteit reeds bereikt wordt binnen deze groep leerlingen, kan de ordening vervolledigd worden door nogmaals het criterium afstand toe te passen, geoperationaliseerd op een andere wijze. Zo kan na de kinderen uit dezelfde gemeente gekeken worden naar afstand uitgedrukt bijvoorbeeld in vogelvlucht of wandelafstand.

De Vlaamse Regering bepaalt de gemeenten waar de in het eerste lid vermelde operationalisering van het ordeningscriterium 'afstand' van toepassing is. Deze gemeenten grenzen aan een gewestgrens of aan een randgemeente. Deze operationalisering kan enkel gebruikt worden in de gemeenten die zijn aangeduid door de Vlaamse Regering, en niet daarbuiten.

Hoofdstuk 3. Wijziging Codex Secundair Onderwijs

Artikel 3

In dit artikel wordt in het gewoon secundair onderwijs een bijkomende facultatieve voorrangsgroep voorzien. Hierdoor kan in het eerste jaar van de eerste graad van het Nederlandstalig secundair onderwijs voorrang worden verleend, voor maximum 70 procent van de bepaalde capaciteit, aan leerlingen die reeds vanaf de leeftijd van 3 jaar Nederlandstalig basisonderwijs volgden.

In afwijking op het voorgaande worden ook de leerlingen die vanaf het moment van hun domiciliëring in het Vlaamse Gewest of in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest onafgebroken gekozen hebben voor het Nederlandstalig basisonderwijs gerekend als behorend tot deze voorrangsgroep.

De Vlaamse Regering is bevoegd om de gemeenten aan te duiden die de voorrangregel zoals bepaald in paragraaf 1 kunnen toepassen. De Vlaamse Regering kan enkel de gemeenten aanduiden die grenzen aan een gewestgrens of aan een randgemeente. Op deze manier wordt de bijzondere situatie van de Vlaamse Rand erkend.

Dankzij de maatregel zou bijvoorbeeld een populaire secundaire school in de Vlaamse Rand ook kunnen garanderen dat er een 'kritische' massa aan leerlingen is die een voortraject in het Vlaamse Nederlandstalig basisonderwijs heeft genoten. Dit met het oog op de kwaliteit van het onderwijs wanneer de druk op deze scholen groot wordt van leerlingen zonder voortraject in het Nederlandstalig basisonderwijs. Daarbij wordt het inschrijvingsrecht versterkt voor wie van bij het begin kiest voor het Nederlandstalig onderwijs en van bij de start schoolliep in het Nederlandstalig basisonderwijs.

Enkele vestigingsplaatsen in bepaalde gemeenten worden geconfronteerd met een unieke context, waarbij er een groot of groeiend aantal leerlingen is zonder voortraject in het Vlaamse Nederlandstalig basisonderwijs.

Deze voorrangsgroep wordt in de ordening toegepast na de kinderen met een ouder die personeelslid is en voor de ondervertegenwoordigde groepen.

Als de vooraf bepaalde capaciteit reeds bereikt wordt binnen de leerlingen die voldoen aan de voorwaarden zoals bepaald in dit artikel, worden de leerlingen ook geordend volgens de volgorde van de voorrangsgroepen en volgens het ordeningscriterium of de combinatie van ordeningscriteria uit het door bij hen onderschreven standaarddossier of de eventuele afwijkingen daarop, zoals goedgekeurd door de CLR.

De resterende leerlingen van deze voorrangsgroep die niet gunstig werden geordend, worden met de overige leerlingen, vermeld in artikel 253/16, §1, 4°, geordend.

Hoofdstuk 4. Slotbepaling met de inwerkingtreding

Artikel 4

Dit decreet treedt in werking op 1 september 2022.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

VOORONTWERP VAN DECREET

Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft bijkomende maatregelen voor het inschrijvingsrecht betreffende voorrangs- en ordeningscriteria.

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997

Art. 2. Aan artikel 37/23 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019, wordt een paragraaf 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§3. Het ordeningscriterium afstand van het domicilieadres van de leerling tot de school of vestigingsplaats, vermeld in paragraaf 2, eerste lid, 5°, a), kan geoperationaliseerd worden als eerst de leerlingen gedomicilieerd in dezelfde gemeente als de school of de vestigingsplaats. Desgevallend wordt de ordening van deze leerlingen vervolledigd met minstens een van de ordeningscriteria, vermeld in paragraaf 2, eerste lid, 5°. De ordening kan ook vervolledigd worden door nogmaals het ordeningscriterium afstand, als vermeld in paragraaf 2, eerste lid, 5°, a), te operationaliseren op een andere wijze.

De Vlaamse Regering bepaalt de gemeenten waar de in het eerste lid vermelde operationalisering van het ordeningscriterium afstand van toepassing is en kan hierbij rekening houden met de leerlingenstromen uit de andere gemeente.”.

Hoofdstuk 3. Wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010

Art. 3. In dezelfde codex wordt in deel IV, titel 2, hoofdstuk 1/1, afdeling 3, onderafdeling 3, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019, een artikel 253/15/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 253/15/1. §1. Een schoolbestuur kan voor zijn vestigingsplaatsen die in de door Vlaamse Regering bepaalde gemeenten liggen, kiezen om voor een of meer van die vestigingsplaatsen per bepaalde capaciteit als vermeld in artikel 253/13, voorrang te verlenen aan leerlingen die vanaf de leeftijd van drie jaar ieder jaar onderwijs hebben gevolgd in een school voor Nederlandstalig basisonderwijs die door de Vlaamse Gemeenschap erkend is, na kennisgeving aan de schoolbesturen van de andere scholen in de gemeente.

In afwijking van het eerste lid worden leerlingen die vanaf het moment van hun domiciliëring in het Vlaamse Gewest of in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest onafgebroken voor het Nederlandstalige basisonderwijs gekozen hebben, gerekend als behorend tot de voorrangsgroep in kwestie.

De voorrang, vermeld in het eerste en het tweede lid, bedraagt in totaal maximaal 70% van de bepaalde capaciteit.

Scholen die de voorrang, vermeld in het eerste, tweede en derde lid, toepassen, melden dat uiterlijk op 15 november aan de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap. Voor scholen die in het werkingsgebied van een LOP liggen, meldt het LOP de toepassing van die voorrang uiterlijk op 15 november aan de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap. De voormelde scholen gebruiken het formulier, vermeld in artikel 253/12, §1, tweede lid, om die melding te doen.

De Vlaamse Regering bepaalt de gemeenten waar de voorrang vermeld in het eerste tot en met het derde lid van toepassing is. Deze gemeenten zijn gelegen nabij een gewestgrens.

§2. Het beantwoorden aan de voorwaarde, vermeld in paragraaf 1, eerste lid, wordt vastgelegd door telkens de inschrijving als regelmatige leerling in het Nederlandstalige basisonderwijs op de eerste lesdag van februari als ijkdatum te nemen, zoals geregistreerd in de administratieve toepassingen voor het uitwisselen van leerlingengegevens tussen scholen en het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming.

§3. Als een schoolbestuur ervoor kiest om de voorrangsgroep, vermeld in paragraaf 1, toe te passen dan bepaalt het schoolbestuur het aantal leerlingen dat wordt vooropgesteld voor de inschrijving bij voorrang van leerlingen die minstens vanaf de leeftijd van drie jaar ieder jaar Nederlandstalig basisonderwijs hebben gevolgd of aan de uitzondering, vermeld in het tweede lid, voldoen.

§4. Als een schoolbestuur ervoor kiest om de voorrangsgroep, vermeld in paragraaf 1, toe te passen, komt die voorrangsgroep in de ordening, met

toepassing van artikel 253/16, §1, na de voorrangsgroep, vermeld in artikel 253/16, §1, eerste lid, 2°, en voor de voorrangsgroep, vermeld in artikel 253/16, §1, eerste lid, 3°.

§5. Als de capaciteit die vooraf is bepaald, vermeld in artikel 253/13, al bereikt wordt binnen de leerlingengroep, vermeld in paragraaf 1, worden de leerlingen binnen die leerlingengroep in kwestie geordend volgens de volgorde van de voorrangsgroepen, vermeld in artikel 253/16, §1 en volgens het ordeningscriterium of de combinatie van ordeningscriteria uit het standaarddossier die het schoolbestuur, meerdere schoolbesturen samen of het LOP onderschreven hebben, of de eventuele afwijkingen daarvan die de CLR heeft goedgekeurd.

In voorkomend geval worden de resterende leerlingen uit de leerlingengroep in kwestie geordend met de overige leerlingen, vermeld in artikel 253/16, §1, eerste lid, 4°.”.

Hoofdstuk 4. Slotbepaling

Art. 4. Dit decreet treedt in werking op 1 september 2022.

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

ADVIES VAN DE VLAAMSE TOEZICHTCOMMISSIE VOOR DE VERWERKING VAN PERSOONSGEGEVENS OVER DE VOORONTWERPEN VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN HET DECREET BASISONDERWIJS VAN 25 FEBRUARI 1997 EN DE CODEX SECUNDAIR ONDERWIJS VAN 17 DECEMBER 2010, WAT BETREFT BIJKOMENDE MAATREGELEN VOOR HET INSCHRIJVINGSRECHT BETREFFENDE VOORRANGS- EN ORDERINGSCriteria; TOT WIJZIGING VAN HET DECREET BASISONDERWIJS VAN 25 FEBRUARI 1997 EN DE CODEX SECUNDAIR ONDERWIJS VAN 17 DECEMBER 2010, WAT BETREFT HET INSCHRIJVINGSRECHT IN HET GEWOON ONDERWIJS IN HET TWEETALIGE GEBIED BRUSSEL-HOOFDSTAD; EN TOT WIJZIGING VAN HET DECREET BASISONDERWIJS VAN 25 FEBRUARI 1997, DE CODEX SECUNDAIR ONDERWIJS VAN 17 DECEMBER 2010 EN DE CODIFICATIE SOMMIGE BEPALINGEN VOOR HET ONDERWIJS VAN 28 OKTOBER 2016, WAT BETREFT HET INSCHRIJVINGSRECHT IN HET GEWOON ONDERWIJS BUITEN HET TWEETALIGE GEBIED BRUSSEL-HOOFDSTAD EN DE REGELGEVING OVER HET LOP EN DE CLR

Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens

Advies wetgeving VTC nr. 2021/74 van 7 september 2021

betreffende

tekst van	Voorontwerp van decreet de Vlaamse Regering
Titel	- tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010 en van de Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016;
	- tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft het inschrijvingsrecht in het gewoon onderwijs in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad
	- tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft bijkomende maatregelen voor het inschrijvingsrecht betreffende voorrangs- en ordeningscriteria.
roepnaam	(Decreten inschrijvingsrecht)
datum	zoals principieel goedgekeurd op 16 juli 2021

De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna de "**VTC**");

Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna het "**e-govdecreet**"), inzonderheid artikel 10/4, §1;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad Van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna de "**AVG**"), inzonderheid artikel 36, 4, artikel 57, 1, c) en artikel 58, 3;

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna de "**WVG**");

Gelet op het verzoek om advies van 19 juli 2021 van de heer Ben Weyts, Viceminister-president van de Vlaamse regering en minister van Onderwijs, ontvangen door de VTC op 19 juli 2021;

Brengt op 7 september 2021 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs (hierna de “**Adviesvrager**”) verzocht bij brief van 19 juli 2021 om het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (hierna “VTC”) over
  - het voorontwerp van decreet van de Vlaamse regering tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010 en van de Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016, wat betreft het inschrijvingsrecht in het gewoon onderwijs buiten het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad en de regelgeving over het LOP en de CLR (hierna het “**Ontwerp 1**”);
  - het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft het inschrijvingsrecht in het gewoon onderwijs in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad (hierna het “**Ontwerp 2**”);
  - het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft bijkomende maatregelen voor het inschrijvingsrecht in de Vlaamse Rand, ook benoemd als het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft bijkomende maatregelen voor het inschrijvingsrecht betreffende voorrangs- en ordeningscriteria gevoegd. Dit laatste voorontwerp wordt behandeld in dit advies (hierna het “**Ontwerp 3**”).
2. Aangezien de adviesbevoegdheid van de VTC op grond van artikel 10/4, § 1 van het e-govdecreet betrekking heeft op de verwerkingen van persoonsgegevens, is haar adviesverlening hiertoe beperkt.

Context

3. Ontwerp 1 en 2 passen het inschrijvingsrecht binnen en buiten tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad aan naar aanleiding van het Vlaams Regeerakkoord in het gewoon onderwijs. De regels voor het basisonderwijs en het secundair onderwijs worden zoveel als mogelijk op elkaar afgestemd. Het betreft de volgende decretale initiatieven:
  - gewoon basis- en secundair onderwijs in Vlaanderen, de Lokaal Overlegplatformen (LOP) en de Commissie voor Leerlingenrechten (CLR);
  - gewoon basis- en secundair onderwijs in Brussel.
4. Wijzigingen in zowel het decreet basisonderwijs als de codex secundair onderwijs:
  - ombudsdienst inschrijvingen: de ombudsdienst inschrijvingen wordt ingevoegd ter vervanging van disfunctiecommissie met een duidelijk takenpakket en procedure voor eerstelijnsbehandeling van klachten en vragen;
  - LOP-aanmeldingsprocedure: de vereiste van een dubbele meerderheid in een LOP-basisonderwijs bij goedkeuring van een aanmeldingsprocedure wordt geschrapt. Zowel in het basisonderwijs als in het secundair onderwijs wordt de aanmeldingsprocedure binnen een LOP goedgekeurd door een meerderheid van de onderwijspartners;
  - voorrang voor ondervertegenwoordigde groepen: de procedure voor de bekrachtiging door de gemeenteraad /raad van de Vlaamse gemeenschapscommissie naar aanleiding van een voorstel over de voorrang voor één of meerdere ondervertegenwoordigde groepen wordt verder uitgewerkt;
  - de centrale tijdslijn: de centrale tijdslijn wordt opgenomen voor het eerste schooljaar. In het basisonderwijs is de centrale tijdslijn er enkel voor aanmeldende scholen.
  - diverse aanpassingen en verduidelijkingen: er worden wachtdlijsten na het aanmelden en toewijzen bijgehouden. Ook zijn er een aantal wijzigingen en verduidelijkingen voorzien in verband met de weigeringen van inschrijvingen en de weigeringsdocumenten. Een weigering wordt digitaal gemeld aan AGODI, die dit onmiddellijk en automatisch aan het LOP bezorgen voor lokaal gebruik.
5. Wijzigingen in het decreet basisonderwijs:
  - de dubbele contingentering wordt afgeschaft en de ondervertegenwoordigde groep(en) ingevoegd;

6. Wijzigingen in de codex secundair onderwijs:

- lokaal een algoritme naar keuze: voor het ordenen en toewijzen van aangemelde leerlingen in het secundair onderwijs wordt decretaal de mogelijkheid voorzien om de leerlingen te ordenen op basis van maximaal hun schoolvoorkeur en toeval. Zo kan de initiatiefnemer van een aanmeldingsprocedure kiezen voor een algoritme (op basis van voorkeur en toeval) dat het beste aansluit bij de lokale verwachtingen;
- ondersteuning: de voorgestelde regelgeving voorziet de mogelijkheid voor de Vlaamse overheid om aanmeldingssystemen te ondersteunen.

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG1. Ontwerp 1 en 2

7. Ontwerp 1 en 2 worden in dit advies samen behandeld aangezien de wijzigende bepalingen gelijklopend zijn voor het inschrijvingsrecht in het gewoon onderwijs buiten het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad (Ontwerp 1) en in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad (Ontwerp 2).

a. Voorafgaande toelichting

8. De Ontwerpen 1 en 2 houden een wijziging in van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs.
9. Artikel 2, 6, 24, 33 en 48 Ontwerp 1 en artikel 3, 20, 25 en 40 Ontwerp 2 behandelen expliciet de verwerking van persoonsgegevens. Dit advies behandelt eveneens de andere artikelen van de Ontwerpen waar relevant voor de verwerking van persoonsgegevens.
10. De VTC stelt vast dat de personen van wie gegevens worden verzameld en uitgewisseld de volgende zijn:
- de leerlingen (bijvoorbeeld artikel 2, 6, 24 en 33 Ontwerp 1 en artikel 3 en 25 Ontwerp 2);
  - de ouders (bijvoorbeeld artikel 19 en 42 Ontwerp 1 en artikel 15 en 34 Ontwerp 2).
11. Van deze personen worden onder meer identificatiegegevens (bijvoorbeeld artikel 2, 6, 19, 24 en 33 Ontwerp 1 en artikel 3, 15 en 25 Ontwerp 2) en gegevens inzake tewerkstelling (bijvoorbeeld artikel 19 en 42 Ontwerp 1 en artikel 15 Ontwerp 2) verwerkt. Het gaat dus om de verwerking van persoonsgegevens, waaronder mededeling, en de VTC gaat daarom na in hoeverre de Ontwerpen in lijn liggen met de principes van het gegevensbeschermingsrecht.

b. Kwaliteit van de regelgevende grondslag

12. Ontwerpen 1 en 2 wijzigen het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010. Het decreet basisonderwijs en de Codex Secundair Onderwijs bevatten geen bepalingen over de verwerking van persoonsgegevens die relevant zijn voor de wijzigingen door Ontwerp 1 en Ontwerp 2 aangebracht aan het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010.
13. Het komt de stellers van het Ontwerp toe om erover te waken dat – en dit ook voor de bestaande wet- en regelgeving – elke verwerking die in onderhavige context zal plaatsvinden een rechtvaardigingsgrond vindt in artikel 6 AVG.
14. Noch het Ontwerp, noch de memorie van toelichting, noch de nota aan de Vlaamse Regering vermelden expliciet op grond van welke rechtvaardigingsgrond in de AVG de verwerking van persoonsgegevens zal plaatsvinden. De VTC is van oordeel dat voor elk van de verwerking van persoonsgegevens in de Ontwerpen hier de rechtvaardigingsgrond **noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust** (artikel 6, lid 1, c), AVG) kan worden ingeroepen, namelijk de inschrijving in het gewoon onderwijs en het recht op inschrijving zoals opgenomen in artikel 253/33 Codex Secundair Onderwijs. Artikel 253/33 Codex Secundair Onderwijs stelt: “*De gezamenlijke doelstellingen van het inschrijvingsrecht als instrument van een beleid op gelijke onderwijskansen zijn: 1° het waarborgen van de vrije schoolkeuze van de betrokken personen en leerlingen*”. Dit wordt ook in de nota aan de regering bij de Ontwerpen naar voor geschoven: “*Dit decreet beoogt twee doelstellingen te realiseren: 1. Een*

*realisatie van het regeerakkoord op het gebied van inschrijvingsrecht: In het regeerakkoord staat het volgende omtrent het inschrijvingsrecht. P. 5: “We kiezen voor maximale vrijheid voor ouders om een school naar wens te kiezen voor hun kinderen”. De VTC beveelt aan deze **rechtvaardigingsgrond** toe te voegen aan het Ontwerp, minstens in de memorie van toelichting of de nota aan de Vlaamse Regering.*

15. De VTC wenst ook te wijzen op het volgende: artikel 20 en 41 Ontwerp 1 en artikel 16 Ontwerp 2 stellen: “§1. Een schoolbestuur kan ervoor kiezen om voor een of meer van zijn scholen per bepaalde capaciteit als vermeld in artikel 37/17, voorrang te verlenen aan een of meer ondervertegenwoordigde groepen, namelijk een of meer groepen van leerlingen die, op basis van een of meer objectieve kenmerken, in de school relatief ondervertegenwoordigd zijn ten aanzien van een referentiepopulatie. [...] Het LOP kan een voorstel uitwerken over de voorrang van ondervertegenwoordigde groepen in de scholen die in zijn werkingsgebied liggen, wat betreft zowel het aandeel van de capaciteit die scholen voorbehouden als het bepalen van de inhoudelijke afbakening van de lokaal gekozen ondervertegenwoordigde groep.” De criteria om te bepalen of er sprake is van een ondervertegenwoordigde groep worden gedefinieerd door het LOP. Deze criteria kunnen mogelijk de verwerking met zich meebrengen van persoonsgegevens als bedoeld in artikel 9 AVG. Deze persoonsgegevens behoeven een bijzondere rechtvaardigingsgrond volgens artikel 9 AVG.
16. De VTC wenst in herinnering te brengen dat elke overheidsinmenging in de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zoals gewaarborgd door artikel 8 van het EVRM en artikel 22 van de Grondwet moet worden voorgeschreven in 'voldoende precieze wettelijke bepaling' die beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde doelstelling. In een dergelijke precieze wettelijke bepaling moeten de essentiële elementen¹ van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens omschreven zijn.²
17. Voor verwerkingen op basis van artikel 6, lid 1, c), AVG, die enkel betrekking hebben op de bescherming van persoonsgegevens, moet het doeleinde voldoende duidelijk afgebakend zijn³. Andere elementen van de verwerking die al duidelijk (eventueel impliciet) blijken uit de bestaande wetgeving moeten niet per se herhaald worden. De VTC vindt het niettemin een goede praktijk om dat wel te doen om een uniform kader te creëren waarop verschillende uitvoeringsbesluiten kunnen steunen. Bovendien maakt dit het veel gemakkelijker om de verwerkingen van persoonsgegevens te toetsen aan de AVG, zowel voor de toezichthouder als voor de betrokkenen. Er is dus een onderscheid te maken tussen de legaliteitstoets (eisen waaraan de wettelijke basis moet voldoen om geldig te zijn) en de conformiteitstoets aan de AVG.
18. Aangezien met de vermelding van de essentiële elementen ook minstens gedeeltelijk tegemoetgekomen wordt aan artikel 5, 1, a), AVG, dat bepaalt dat persoonsgegevens moeten worden verwerkt op een wijze die ten aanzien van

¹ Artikel 6, AVG vermeldt de volgende elementen:

- het doel van de verwerking;
- de types of categorieën van te verwerken persoonsgegevens; Deze gegevens moeten bovendien beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt („minimale gegevensverwerking”)¹;
- de betrokkenen;
- de entiteiten waaraan doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt;
- de opslagperioden¹;
- de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n)¹.

² Zie DEGRAVE, E., “L’*é-gouvernement et la protection de la vie privée – Légalité, transparence et contrôle*”, Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v. (zie o.m.: EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000); Zie ook enkele arresten van het Grondwettelijk Hof: Arrest nr. 44/2015 van 23 april 2015 (p. 63), Arrest nr. 108/2017 van 5 oktober 2017 (p. 17) en Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018 (p. 26), Arrest nr. 2/2021 van 14 januari 2021, overw. B.22.1. e.v. Zie ook SCHRAM, F., *Privacy & persoonsgegevens. Handboek*, Brussel, Politeia, 2019, 75-98, 111-116.

³ Artikel 6, 3, AVG. Voor wat punt e) betreft, bestaat de doelstelling van de verwerking in de vervulling van een taak van algemeen belang of voor de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is verleend door unierecht of lidstatelijk recht.

de betrokkene behoorlijk en transparant is, zal het ontbreken van deze elementen zwaardere transparantiemaatregelen vragen. Er zal namelijk niet naar de wetgeving kunnen verwezen worden.

19. De opstellers van de wettelijke en reglementaire teksten zullen moeten inschatten of voor een beoogde verwerking een meer uitgewerkte rechtsgrond nodig heeft. Daarbij moet in eerste instantie gekeken worden naar de graad van inmenging van de overheid in het privé-leven.
20. Er worden mogelijk bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van de artikelen 9 AVG verwerkt (zie hiervoor). Deze behoeven, naast een specifieke rechtvaardigingsgrond, strengere beveiligingsmaatregelen. De VTC wijst op de toepasselijkheid van artikel 9 WVG dat aangeeft welke bijkomende veiligheidsmaatregelen moeten voorzien worden:
  - de categorieën van personen aanwijzen die toegang hebben tot de persoonsgegevens, waarbij hun hoedanigheid ten opzichte van de verwerking van de betrokken gegevens nauwkeurig moet worden omschreven;
  - de lijst van de aldus aangewezen categorieën van personen ter beschikking houden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit voor gegevensbescherming;
  - ervoor zorgen dat de aangewezen personen door een wettelijke of statutaire verplichting, of door een evenwaardige contractuele bepaling ertoe gehouden zijn het vertrouwelijke karakter van de betrokken gegevens in acht te nemen.
21. Andere maatregelen kunnen geformuleerd worden op basis van een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (zie infra).

c. Doelbinding

22. Persoonsgegevens moeten voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld en mogen vervolgens niet verder op een met die doeleinden onverenigbare wijze worden verwerkt (artikel 5, 1, b), AVG).
23. Als doeleinde voor de verwerking van persoonsgegevens benoemen artikel 2 en 6 Ontwerp 1 en artikel 3 Ontwerp 2: *“Bij registratie van de inschrijving in de administratieve toepassingen voor het uitwisselen van leerlingengegevens tussen scholen en het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming, registreert een school, om de leerlingen uniek te kunnen identificeren en als de volgende gegevens beschikbaar zijn, de volgende gegevens van de leerling: 1° de identificatiegegevens; 2° de nationaliteit; 3° het identificatienummer”*.
24. Andere doeleinden voor de verwerking worden niet expliciet benoemd in het Ontwerp, maar worden wel aangeduid in de memorie of de nota:
  - voor artikel 19 en 42 Ontwerp 1 en artikel 15 en 34 Ontwerp 2, : deze gegevens worden verwerkt om de ordening van de leerlingen volgens de ordeningscriteria mogelijk te maken. Zo bepaalt de memorie van toelichting bij artikel 15 Ontwerp 2: *“Er wordt ook toegevoegd dat schoolbesturen het ordeningscriterium of de ordeningscriteria uit het standaarddossier of de goedgekeurde afwijkingen daarop moeten gebruiken bij het ordenen”*;
  - voor artikel 19 Ontwerp 2: de nota aan de Vlaamse regering merkt op dat het gaat om een wijziging van de overcapaciteitsgroepen.
  - voor artikel 24 en 48 Ontwerp 1 en artikel 20 en 40 Ontwerp 2: de memorie van toelichting bij artikel 24 en 48 Ontwerp 1 en artikel 20 en 40 Ontwerp 2 bepaalt dat deze melding aan het LOP plaatsvindt voor lokaal gebruik;
  - voor artikel 33 Ontwerp 1 en artikel 25 Ontwerp 2: de memorie van toelichting merkt op: *“Deze toevoeging is noodzakelijk om te verduidelijken conform de algemene verordening gegevensbescherming welke leerlingengegevens bij inschrijvingen aan de bevoegde diensten moeten worden doorgegeven...”*.
25. De VTC is van oordeel dat de doeleinden voldoende welbepaalden gerechtvaardigd zijn, maar beveelt aan om ze in het Ontwerp zelf op te nemen.

d. Verantwoordelijkheid

26. Artikel 4.7) AVG stelt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de **verwerkingsverantwoordelijke** diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.
27. Artikel 2, 6 en 33 Ontwerp 1 en artikel 3 en 25 Ontwerp 2 duiden de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap aan als verwerkingsverantwoordelijke voor de verwerking van de persoonsgegevens bedoeld in deze artikelen. Het verdient de voorkeur de “bevoegde diensten” duidelijker te definiëren. Het is van belang dat de betrokkenen perfect weten tot wie ze zich moeten richten met het oog op het uitoefenen en afdwingen van de hen door de AVG toegekende rechten. Dit wordt dus bij voorkeur in de decreten opgenomen.
28. De verwerkingsverantwoordelijke wordt niet expliciet benoemd voor de verwerking van persoonsgegevens in artikel 19 en 42 Ontwerp 1 en artikel 15 en 34 Ontwerp 2. Het is voor de VTC niet duidelijk of de scholen of de LOP⁴ de verwerkingsverantwoordelijke zijn voor de verwerking opgenomen in artikel 15 en 34 Ontwerp 2. Ook hier wordt dit bij voorkeur in de Ontwerpen opgenomen.
29. De verwerkingsverantwoordelijke wordt niet expliciet benoemd voor de verwerking van persoonsgegevens in artikel 24 en 48 Ontwerp 1 en artikel 20 en 40 Ontwerp 2. Het is voor de VTC niet duidelijk of de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap ook hier optreden als verwerkingsverantwoordelijke. Ook hier wordt dit bij voorkeur in de Ontwerpen opgenomen.
30. De decreetgever, de Vlaamse Regering en de verwerkingsverantwoordelijke(n) moeten nagaan of het uitvoeren van een **gegevensbeschermingseffectenbeoordelingen** (GEB - artikel 35 AVG)⁵ voor de voorziene verwerking van persoonsgegevens al dan niet noodzakelijk is. De VTC wijst in dat kader op de lijst met verwerkingen waarvoor een gegevensbeschermingseffectbeoordeling dient te worden uitgevoerd door Vlaamse bestuursinstanties.⁶ De volgende verwerkingen worden door het Ontwerp vooropgesteld en vereisen een GEB:
  - wanneer er op systematische wijze gegevens van zeer persoonlijke aard (zoals financiële gegevens over inkomen en vermogen, werkloosheid, betrokkenheid van jeugdzorg of maatschappelijk werk, gegevens omtrent huishoudelijke en privé-activiteiten) worden uitgewisseld tussen meerdere verwerkingsverantwoordelijken (in artikel 23, 45 en 47 Ontwerp 1 en artikel 19 en 37 Ontwerp 2 wordt verwezen naar: “beschikken over een jeugdhulpverleningsbeslissing voor de functie verblijf, namelijk aangepaste woon- en leefomgeving onder toezicht en begeleiding, bij een jeugdhulpaanbieder op verwijzing van een gemandateerde voorziening of een Sociale Dienst Jeugdrechtbank”);
  - wanneer er op grote schaal gegevens van kwetsbare segmenten van de bevolking ingezameld worden of op systematische wijze worden uitgewisseld tussen meerdere verwerkingsverantwoordelijken.

⁴ De ordening van de scholen ook door het LOP kan worden uitgevoerd indien hierdoor een akkoord wordt verleend door de schoolbesturen. Bij een dergelijk akkoord voert het LOP de ordening door voor elk van zijn scholen waarbij ze verwerkingsverantwoordelijke worden voor de verwerkingen conform onder meer artikel 19 Ontwerp 1.

⁵ Voor richtlijnen over, zie:

- Info op website van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit:

<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/professioneel/avg/effectbeoordeling-geb>

- Aanbeveling CBPL nr. 01/2018 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2018.pdf>)

- Richtlijnen Groep 29 (WP 248) (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/handleiding-gegevensbeschermingseffectbeoordeling.pdf>)

⁶ - Lijst VTC met criteria voor een GEB/DPIA: <https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-dpia>

- Info op website van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit:

<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/professioneel/avg/effectbeoordeling-geb>

- Aanbeveling CBPL nr. 01/2018 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2018.pdf>)

e. Minimale gegevensverwerking

31. Conform artikel 5.1, c), AVG, moeten de persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.
32. Voor de **categorieën van betrokkenen** wordt verwezen naar randnummer 10. De **categorieën van persoonsgegevens** die worden verwerkt zijn:
- identificatiegegevens waaronder het identificatienummer (artikel 2, 6 en 33 Ontwerp 1 en artikel 3 en 25 Ontwerp 2) en het rijksregisternummer (artikel 24 en 48 Ontwerp 1 en artikel 20 en 40 Ontwerp 2);
  - nationaliteit;
  - gegevens inzake adoptie (artikel 23, 45 en 47 Ontwerp 1 en artikel 19 en 37 Ontwerp 2);
  - gegevens over talenkennis, het al dan niet Nederlands machtig zijn (artikel 19 en 42 Ontwerp 1 en artikel 15 en 34 Ontwerp 2);
  - gegevens over tewerkstelling (artikel 19 Ontwerp 1 en artikel 15 en 34 Ontwerp 2).
33. De VTC is van oordeel dat er kan voldaan worden aan het principe van minimale gegevensverwerking, maar maakt een voorbehoud voor de nadere uitwerking van deze categorieën.
34. Artikel 24 en 48 Ontwerp 1 en artikel 20 en 40 Ontwerp 2 bepalen dat het rijksregisternummer moet worden verwerkt. De VTC wijst op het derde lid van paragraaf 1 van artikel 8 van de wet tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen (onderlijning VTC):
- “§ 1. De machtiging om het Rijksregisternummer te gebruiken, wordt door de minister bevoegd voor Binnenlandse Zaken toegekend aan de overheden, instellingen en personen, bedoeld in artikel 5, § 1, wanneer dit gebruik noodzakelijk is voor de uitvoering van taken van algemeen belang. De machtiging om het Rijksregisternummer te gebruiken houdt de verplichting in dit Rijksregisternummer eveneens te gebruiken in de contacten met het Rijksregister van de natuurlijke personen. Er is geen machtiging vereist om het Rijksregisternummer te gebruiken wanneer dit gebruik uitdrukkelijk voorzien is door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie.”*
35. In het Ontwerp wordt specifiek de **mededeling** geregeld van gegevens (bijvoorbeeld artikel 2, 6, 24 en 48 Ontwerp 1 en artikel 3, 19 en 20 Ontwerp 2). Er zal rekening moeten gehouden worden met artikel 8 van het Vlaams e-govdecreet van 18 juli 2008, dat aan Vlaamse instanties de verplichting oplegt om protocollen af te sluiten voor de mededeling van persoonsgegevens aan andere overheden.

f. De bewaartermijn

36. Krachtens artikel 5.1. e), AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.
37. De **bewaartermijn** van de gegevens van de leerlingen voor wat betreft de registratie van de inschrijving in de administratieve toepassingen voor het uitwisselen van leerlingengegevens tussen scholen en het Vlaamse Ministerie van Onderwijs en Vorming wordt bepaald in artikel 2, 6 en 33 Ontwerp 1 en artikel 3 en 25 Ontwerp 2: *“De gegevens, vermeld in het tweede lid, worden dertig jaar bewaard”*. Noch het Ontwerp, noch de memorie van toelichting, noch de nota aan de Vlaamse regering lichten nader deze bewaartermijn toe. De VTC stelt zich de vraag of het wel nodig is om deze gegevens voor de hier toepasselijke doeleinden gedurende een periode van dertig jaar te bewaren.
38. Ontwerp 2 voorziet niet in een bewaartermijn voor de verwerking van de persoonsgegevens opgenomen in artikel 19 en 42 Ontwerp 1 en artikel 15 en 34 Ontwerp 2. In het licht van artikel 6.3 van de AVG adviseert de VTC om in de Ontwerpen de maximale bewaartermijn van de met het oog op de onderscheiden doeleinden voor deze verwerking van persoonsgegevens te voorzien of toch minstens criteria op te nemen die toelaten deze bewaartermijn te bepalen.

39. Evenmin voorziet het Ontwerp 1 en het Ontwerp 2 in een bewaartermijn voor de verwerking van de persoonsgegevens opgenomen in artikel 24 en 48 Ontwerp 1 en artikel 20 en 40 Ontwerp 2. Artikel 48 Ontwerp 1 en artikel 20 en 40 Ontwerp 2 voorzien in een delegatie naar de Vlaamse Regering: *“De Vlaamse Regering kan de regels bepalen over de opslagperioden en de verwerkingsactiviteiten en de procedures, waaronder maatregelen om te zorgen voor een behoorlijke, veilige en transparante verwerking”*.
40. Hierbij moet er op gelet worden dat in een uitvoeringsbesluit verdere modaliteiten kunnen worden bepaald, maar dat de essentie in het decreet zelf moet worden opgenomen, wat nu nog niet het geval is. De VTC verwijst naar de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof inzake delegatie door de wetgever⁷.

g. Juistheid

41. Persoonsgegevens moeten juist zijn en zo nodig worden geactualiseerd (artikel 5, 1, d), AVG).
42. De Ontwerpen bevatten geen bepalingen hierover. De VTC beveelt aan om die op te nemen, eventueel door te verwijzen naar bestaande regelingen. De verwerkingsverantwoordelijke zal hier in elk geval maatregelen voor moeten vastleggen.

h. Rechten van de betrokkenen en transparantie

43. Persoonsgegevens moeten worden verwerkt op een wijze die ten aanzien van de betrokkene behoorlijk en transparant is (artikel 5.1 a) AVG).
44. Artikel 12 AVG bepaalt dat de verwerkingsverantwoordelijke passende maatregelen neemt opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14, AVG bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34, AVG bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt.
45. De VTC is van oordeel dat het aanbevolen is om de Ontwerpen aan te vullen met de verplicht op te nemen **vermeldingen** zoals bedoeld in randnummer 40, met eventuele verwijzing naar een privacyverklaring op de website, zodat de betrokkenen goed geïnformeerd worden over de verwerking van hun gegevens en duidelijk weten tot wie zij zich moeten richten voor de uitoefening van hun rechten inzake bescherming van persoonsgegevens.

i. Beveiligingsmaatregelen

46. Artikel 32 AVG verplicht de verwerkingsverantwoordelijke om gepaste technische en organisatorische maatregelen te treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens. Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren rekening houdend, enerzijds, met de stand van de techniek ter zake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen en, anderzijds, met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's.
47. De VTC wijst erop dat aangezien het hier in bepaalde gevallen gevoelige gegevens betreft (bijvoorbeeld gegevens over betrokkenheid van jeugdzorg of maatschappelijk werk), een bijzondere aandacht vereist is voor informatieveiligheid.
48. Voor de concrete uitwerking hiervan wijst de VTC op de aanbeveling⁸ ter voorkoming van gegevenslekken en op de referentiemaatregelen⁹ die bij elke verwerking van persoonsgegevens in acht zouden moeten worden genomen. De

⁷Bv. GwH nr. 166/2011, 10 november 2011, overw. B.43.3 e.v.

⁸ Aanbeveling CBPL nr. 01/2013

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2013.pdf>)

⁹ Referentiemaatregelen CBPL voor de beveiliging van elke verwerking van persoonsgegevens, Versie 1.0 (http://vtc.corve.be/docs/VTC_VEILIGHEID_referentiemaatregelen-vs-01.pdf)

VTC benadrukt ook het belang van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer¹⁰ en een logging van de toegangen zodat de functionaris en de toezichthouders kunnen controleren wie wanneer toegang had tot welke gegevens, wat zijn/haaracties waren en waarom¹¹. De VTC verwijst naar de richtlijnen die ze gepubliceerd heeft voor het gebruik van digitale middelen voor scholen¹²

49. Artikel 32 AVG wijst op een aantal voorbeeldmaatregelen om, waar passend, een op het risico afgestemd beveiligingsniveau te waarborgen:

- de pseudonimisering en versleuteling van persoonsgegevens;
- het vermogen om op permanente basis de vertrouwelijkheid, integriteit, beschikbaarheid en veerkracht van de verwerkingssystemen te garanderen;
- het vermogen om bij een fysiek of technisch incident de beschikbaarheid van en de toegang tot de persoonsgegevens tijdig te herstellen;
- een procedure voor het op gezette tijdstippen testen, beoordelen en evalueren van de doeltreffendheid van de technische en organisatorische maatregelen ter beveiliging van de verwerking.

50. Voor zover er gedacht wordt aan het gebruik van cloudtoepassingen, verwijst de VTC naar haar adviezen en aanbevelingen daarover¹³.

51. In principe moet de specificering van maatregelen niet in de wetgeving worden opgenomen. Wanneer de regelgever echter vermoedt dat de gepaste maatregelen niet gerealiseerd zullen worden zonder dit aan de betrokken instanties expliciet op te leggen, dan moet dat wel gebeuren¹⁴.

2. Ontwerp 3

52. Ontwerp 3 beoogt het invoeren van een voorrangsregel in de Vlaamse Rand, ten voordele van de leerlingen uit de Vlaamse Gemeenschap zodat bijvoorbeeld Vlaamse leerlingen niet plots worden opzijgezet door leerlingen uit het Waals Gewest. De regelgever motiveert dit als volgt in nota aan de Vlaamse regering: *“Het bijzonder en unieke karakter van Brussel en de bijzondere noden van verschillende Vlaamse gemeenten wordt op die manier erkend”*.

53. In het basisonderwijs kan het criterium ‘afstand’ omschreven worden als leerlingen die ook gedomicilieerd zijn in dezelfde gemeente als de vestigingsplaats. De Vlaamse regering kan de gemeenten waar deze invulling van afstand van toepassing is, afbakenen en rekening houden met de leerlingengstromen.

54. Voor bepaalde Vlaamse gemeenten voorziet het Ontwerp een bijkomende facultatieve voorrang in 1A/1B van 70% voor leerlingen die al minstens vanaf de leeftijd van 3 jaar, ieder jaar Nederlandstalig basisonderwijs volgden. De Vlaamse regering bepaalt deze gemeenten.

¹⁰ Zie ook Aanbeveling CBPL nr. 01/2008

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008-steunpunt.pdf>)

Verschiede instanties kunnen hiervoor aangepaste technologische oplossingen bieden (zoals bijvoorbeeld de Kruispuntbank van de Sociale zekerheid).

¹¹ *Audit trailing of beveiligd controlespoor*.

¹² Richtlijnen van de Vlaamse Toezichtcommissie bij het gebruik van digitale middelen in het onderwijs zoals leerlingen, cursisten- en personeelsadministratie, leerlingvolgsystemen, pakketten voor financieel beheer, educatief lesmateriaal en elektronische leeromgevingen, ... (<https://overheid.vlaanderen.be/advies-rtc-nr-2020/01>)

¹³ <https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-cloud>

¹⁴ Dit kan eventueel ook in een ministerieel besluit of een omzendbrief.

55. De **betrokkenen** van wie gegevens worden verwerkt zijn de leerlingen. Het gaat hierbij om identificatiegegevens (namelijk domicilie) van deze leerlingen¹⁵ (artikel 2 Ontwerp 3). Het gaat dus om de verwerking van persoonsgegevens en de VTC gaat daarom na in hoeverre het Ontwerp in lijn ligt met de principes van het gegevensbeschermingsrecht.
56. Inzake de **kwaliteit van de regelgevende grondslag** verwijst de VTC naar het advies geformuleerd bij Ontwerpen 1 en 2 (luik b).
57. Inzake **doelbinding**, geldt ook hier de eerder geformuleerde opmerking dat persoonsgegevens voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden moeten worden verzameld en vervolgens niet verder op een met die doeleinden onverenigbare wijze mogen worden verwerkt (artikel 5, 1, b), AVG). Als doeleinde vermeldt de nota aan de Vlaamse regering: *“Het bijzonder en unieke karakter van Brussel en de bijzondere noden van verschillende Vlaamse Gemeenten wordt op die manier erkend”*. De memorie van toelichting vult aan: *“Om de kwaliteit van het Nederlandstalig onderwijs te kunnen blijven garanderen kan een school in het basisonderwijs, gelegen in de Vlaamse Rand, die bijvoorbeeld een grote anderstalige instroom krijgt vanuit naburige gemeenten de leerlingen uit de eigen gemeente eerst ordenen.”* De VTC is van oordeel dat de doeleinden voldoende welbepaald en uitdrukkelijk omschreven zijn.
58. Artikel 4.7) AVG stelt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de **verwerkingsverantwoordelijke** diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen. Het Ontwerp 3 benoemt in artikel 3 niet expliciet de verwerkingsverantwoordelijke voor de verwerking van persoonsgegevens. Het is voor de VTC niet duidelijk of de scholen de verwerkingsverantwoordelijke zijn voor de verwerking opgenomen in artikel 2 en 3 Ontwerp 3. Dit wordt bij voorkeur in Ontwerp 3 opgenomen.
59. Krachtens artikel 5.1. e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt. Ontwerp 3 voorziet niet in een **bewaartermijn** voor de verwerking van de persoonsgegevens. In het licht van artikel 6.3 van de AVG adviseert de VTC om in de Ontwerpen de maximale bewaartermijn van de met het oog op de onderscheiden doeleinden voor deze verwerking van persoonsgegevens te voorzien of toch minstens criteria op te nemen die toelaten deze bewaartermijn te bepalen.
60. Inzake juistheid, rechten van de betrokkenen en transparantie en beveiligingsmaatregelen verwijst het VTC naar de opmerkingen geformuleerd bij Ontwerpen 1 en 2 (g, h en i).

III. BESLUIT

61. De VTC is van oordeel dat de voorgelegde Ontwerpen 1 en 2 voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:
- de correcte rechtsgrond aangeven, eventueel in de memorie van toelichting of de nota aan de Vlaamse regering (luik b);
  - alle essentiële elementen van alle geplande gegevensverwerkingen bepalen (de verwerkingsverantwoordelijke aanduiden) (luik d);
  - de bewaartermijn motiveren of aanpassen (luik f);
  - de transparantiemaatregelen uitwerken (luik h).

---

¹⁵ Domicilie van leerlingen geeft ook informatie vrij over de ouders of bij wie het kind verblijft.

62. De VTC is van oordeel dat het voorgelegde Ontwerp 3 voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin de volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:

- de correcte rechtsgrond aangeven, eventueel in de memorie van toelichting of de nota aan de Vlaamse regering;
- alle essentiële elementen van alle geplande gegevensverwerkingen bepalen (de verwerkingsverantwoordelijke aanduiden);
- de bewaartermijn bepalen;
- de transparantiemaatregelen uitwerken (luik 8).

Gezien artikel 48 Ontwerp 1 en artikel 20 en 40 Ontwerp 2 inzake de gegevensbescherming algemeen geformuleerd zijn en aan de Vlaamse Regering wordt overgelaten deze zo het noodzakelijk blijkt in te vullen, zal de VTC die aspecten beoordelen als haar uitvoeringsbesluiten worden voorgelegd.

Hans Graux,
Voorzitter VTC

Getekend door: Hans Graux (Signature)
Getekend op: 2021-09-13 13:43:36 +02:00
Reden: Ik keur dit document goed

ADVIES VAN DE VLAAMSE ONDERWIJSRAAD OVER DE VOORONTWERPEN
VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN HET DECREET BASISONDERWIJS
VAN 25 FEBRUARI 1997 EN DE CODEX SECUNDAIR ONDERWIJS VAN 17
DECEMBER 2010, WAT BETREFT BIJKOMENDE MAATREGELEN VOOR HET
INSCHRIJVINGSRECHT BETREFFENDE VOORRANGS- EN ORDERINGSCriteria;
TOT WIJZIGING VAN HET DECREET BASISONDERWIJS VAN 25 FEBRUARI 1997
EN DE CODEX SECUNDAIR ONDERWIJS VAN 17 DECEMBER 2010, WAT BETREFT
HET INSCHRIJVINGSRECHT IN HET GEWOON ONDERWIJS IN HET TWEETALIGE
GEBIED BRUSSEL-HOOFDSTAD; EN TOT WIJZIGING VAN HET DECREET
BASISONDERWIJS VAN 25 FEBRUARI 1997, DE CODEX SECUNDAIR ONDERWIJS
VAN 17 DECEMBER 2010 EN DE CODIFICATIE SOMMIGE BEPALINGEN VOOR HET
ONDERWIJS VAN 28 OKTOBER 2016, WAT BETREFT HET INSCHRIJVINGSRECHT
IN HET GEWOON ONDERWIJS BUITEN HET TWEETALIGE GEBIED BRUSSEL-
HOOFDSTAD EN DE REGELGEVING OVER HET LOP EN DE CLR

Doelstellingen inschrijvingsrecht sterker nastreven

*Advies over drie voorontwerpen van decreet die het
inschrijvingsrecht regelen*

Advies op vraag van Ben Weyts, Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand op 19 juli 2021

Uitgebracht door de Algemene Raad op 23 september 2021 met eenparigheid van stemmen. Daar waar de raadsleden van mening verschillen, wordt dat vermeld.

Vorbereiding: commissie Diversiteit en Gelijke Onderwijskansen op 31 augustus 2021 en 14 september 2021 onder voorzitterschap van Kaat Delrue.

Inbreng van de Raad Basisonderwijs (8 september 2021) en Raad Secundair Onderwijs (9 september 2021).

Dossierbeheerder: Marleen Colpin

Inhoud

1	Situering.....	34
2	Vooraf: regeling voor buitengewoon onderwijs dringend verduidelijken	34
3	Positieve elementen.....	35
4	Doelstellingen van het inschrijvingsrecht sterker nastreven.....	35
5	Dubbele contingentering als optie behouden	36
6	Voorrang voor ondervetegenwoordigde groepen inzetten om segregatie te vermijden.....	37
7	Criterium afstand (basisonderwijs) relativeren	38
8	Voorrang Nederlands in Vlaamse Rand en Brussel anders vormgeven	39
9	Lokale overlegplatforms in hun rol erkennen.....	40
10	Ondersteuning voor scholen en ouders garanderen.....	41
11	Aanmeldingssysteem en algoritme verduidelijken	42
12	Centrale tijdslijn bijstellen	42
13	Voor inschrijving bij vechtscheiding uitzondering maken	42
14	Ventielprocedure verscherpen.....	42
15	Capaciteitsprobleem niet onderschatten.....	43
16	Monitoring en evaluatie inbouwen	43

1 Situering

De Vlor geeft advies over drie voorontwerpen van decreet over het inschrijvingsrecht die de Vlaamse Regering op 16 juli 2021 goedkeurde. Het gaat om:

- 1 Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010 en van de Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016, wat betreft het inschrijvingsrecht in het gewoon onderwijs buiten het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad en de regelgeving over het LOP en de CLR;
- 2 Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft het inschrijvingsrecht in het gewoon onderwijs in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad;
- 3 Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft bijkomende maatregelen voor het inschrijvingsrecht betreffende voorrangs- en ordeningscriteria.

De doelstellingen van de decreten zijn (zie Nota aan de Vlaamse Regering):

- Een realisatie van het Regeerakkoord op gebied van inschrijvingsrecht;
- Een reeks aanpassingen in aanvulling en verduidelijking van het decreet betreffende het inschrijvingsrecht van 17 mei 2019 (bijna uitsluitend juridisch en technische aanvullingen om de regelgeving in overeenstemming te brengen met nieuwe of gewijzigde onderwijsregelgeving in het evoluerend onderwijsveld).

De decreten bouwen voort op het decreet van 17 mei 2019 (waarvan de bepalingen al doorgevoerd zijn in de niveau-decreten met vermelding van de ingangsdatum 01/09/2022).¹ De principes die in dat decreet al vastgelegd werden voor het secundair onderwijs, worden nu doorgetrokken naar het basisonderwijs.

De Vlor gaf in voorbereiding op het decreet van 17 mei 2019 advies in oktober en november 2018.² De principes die aan de decreten ten grondslag liggen, zijn dus niet nieuw voor ons. We bouwen dan ook voort op de eerdere adviezen en de bezorgdheden, aandachtspunten en voorstellen die de Vlor daarin formuleerde.

2 Vooraf: regeling voor buitengewoon onderwijs dringend verduidelijken

De nota aan de Vlaamse Regering die de voorontwerpen van decreet aankondigt, meldt dat er voor het buitengewoon onderwijs nog een eigen inschrijvingsbeleid uitgewerkt zal worden, waarbij het uitgangspunt is dat een leerling, indien mogelijk, terecht moet kunnen in een school met het type (en opleidingsvorm) zoals bepaald in het verslag voor buitengewoon onderwijs.

De Vlor dringt erop aan dat er heel snel duidelijkheid komt over het inschrijvingsbeleid voor kinderen en jongeren met een verslag voor buitengewoon onderwijs, ongeacht of zij voor gewoon

---

¹ Decreet houdende wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010 en van de Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016, wat het inschrijvingsrecht betreft, 17 mei 2019.

² Vlor, Algemene Raad. [Een nieuw kader voor het inschrijvingsrecht in basis- en secundair onderwijs](#), 25 oktober 2018. Vlor, Algemene Raad. [Wijziging inschrijvingsrecht, ook voor buitengewoon onderwijs](#), 29 november 2018.

dan wel buitengewoon onderwijs kiezen. Het uitgangspunt moet zijn dat ze zeker terecht kunnen in een gepaste school in de eigen regio.

Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften, van wie de ouders kiezen voor buitengewoon onderwijs, vinden in de eigen regio niet altijd een plaats in een school die aan hun noden beantwoordt. Het aanbod is niet overal afgestemd en er zijn ook capaciteitsproblemen in het buitengewoon onderwijs.

Daarnaast moeten scholen in het gewoon onderwijs gestimuleerd en ondersteund worden om leerlingen met een verslag in te schrijven.³ Het is positief dat zij die leerlingen in overcapaciteit kunnen inschrijven.

3 Positieve elementen

De Vlor ziet positieve elementen in de nieuwe regeling. Kamperen aan de schoolpoort wordt uitgesloten en dubbel inschrijven wordt zo veel mogelijk vermeden. Scholen die leerlingen willen kunnen weigeren op basis van capaciteit, moeten verplicht werken met een digitaal aanmeldingssysteem en daarover afspraken maken met de omliggende scholen. Anderzijds wordt de planlast verminderd voor scholen die geen leerlingen willen weigeren.

Er komt een centrale tijdslijn voor de aanmeldingen. Scholen kunnen een beroep doen op een digitaal systeem dat de overheid daarvoor ter beschikking stelt en op subsidies om de aanmeldingen te organiseren. Er wordt een grotere autonomie toegekend aan het lokale niveau. Er komen enkele overcapaciteitsgroepen bij.

De Vlor vond het in zijn eerdere advies positief dat er een regeling zou komen voor de Vlaamse Rand die voorrang zou geven aan een minimaal percentage Nederlandstalige leerlingen. Er is nu een regeling en daar gaan we verder op in (zie punt 8).

4 Doelstellingen van het inschrijvingsrecht sterker nastreven

Wanneer het decreet van 17 mei 2019 en de voorliggende decreten ingevoerd worden, zijn dit volgens het Decreet Basisonderwijs en de Codex Secundair Onderwijs de doelstellingen van het inschrijvingsrecht:

“De gezamenlijke doelstellingen van het inschrijvingsrecht, als instrument van het beleid op gelijke onderwijskansen, zijn:

1° het waarborgen van de vrije schoolkeuze van alle ouders en leerlingen;

2° het realiseren van optimale leer- en ontwikkelingskansen voor alle leerlingen en dit, voor zover mogelijk, in een school in hun buurt;⁴

³ Vlor, Algemene Raad. [Naar een nieuw decreet leersteun. Advies over de conceptnota decreet leersteun](#), 23 september 2021.

⁴ “en dit, voor zover mogelijk, in een school in de buurt” geldt enkel voor het basisonderwijs.

- 3° het bevorderen van sociale cohesie;
- 4° het vermijden van uitsluiting, segregatie en discriminatie.”

‘Het bevorderen van sociale mix’ is geen doelstelling meer van het inschrijvingsrecht. ‘Sociale cohesie’ nog wel. De Vlor verstaat daaronder dat een diverse groep leerlingen zich verbonden voelen met elkaar en met de school. Het is niet duidelijk hoe je die sociale cohesie kan bereiken zonder eerst sociale mix na te streven.

We zien in het decreet ook geen performante instrumenten waarmee je doelstellingen 3 en 4 kan nastreven. De enige mogelijke piste is de 20%-voorrang voor ondervertegenwoordigde groepen, maar die wordt niet verder geconcretiseerd. We gaan daar in punt 6 verder op in.

Los daarvan erkent de Vlor dat je sociale mix en cohesie niet enkel kan bereiken via een inschrijvingsdecreet. Daarvoor zijn vele inspanningen nodig. Denk aan omkadering en middelen voor gelijke onderwijskansenbeleid op schoolniveau. En initiatieven om te sensibiliseren en motiveren om de blik te verruimen: voor scholen bij het rekruteren van leerlingen en voor ouders bij het zoeken naar een school. Daarover staat echter niets in het decreet. We komen daar in punt 10 op terug.

Ook over de eerste twee doelstellingen is de Vlor bezorgd, met name vanuit het perspectief en de rechtspositie van ouders en leerlingen uit kansengroepen. Zij hebben nood aan informatie en ondersteuning om op een gelijkwaardige manier aan het digitaal aanmelden te kunnen deelnemen (zie ook punten 10 en 11).

5 Dubbele contingentering als optie behouden

De Vlor neemt akte van de beslissing van de Vlaamse Regering over de dubbele contingentering. Het is een werkwijze die volgens sommige leden van de raad wel de beste kansen biedt op vermijden van segregatie en bevorderen van sociale cohesie, doordat ze evenredigheid op basis van de referentiepopulatie als uitgangspunt neemt en daarbij tegelijk voorrang voorziet voor kansarme en kansrijke leerlingen. Op vele plaatsen werkte dat goed en onderzoek toonde het positieve effect op een meer diverse samenstelling van scholen en het wegwerken van segregatie aan.⁵ Het decreet biedt geen volwaardig alternatief. Daarom betreuren die leden het verbod op het gebruik van de dubbele contingentering in het basis- en secundair onderwijs.

De Vlor stelt dan ook voor om de dubbele contingentering niet volledig te verbieden. Het zou een optie moeten kunnen blijven voor lokale entiteiten, in het bijzonder waar men er al gebruik van maakte en waar scholen en ouders er tevreden over zijn. Dat zou beter aansluiten bij de doelstelling van de decreten om meer autonomie te geven aan het lokale niveau.

---

⁵ Havermans, N., Wouters, T., & Groenez, S. (2018). [Evaluatie van dubbele contingentering: Impact op schoolsamenstelling en schoolse segregatie bij instappers in het kleuteronderwijs](#). Steunpunt Onderwijsonderzoek.

6 Mogelijkheid op voorrang voor ondervertegenwoordigde groepen inzetten om segregatie te vermijden

Principe

Het decreet schrijft voor dat lokale overlegplatforms of scholen(groepen) een voorstel kunnen formuleren om voor maximaal 20% van de capaciteit voorrang bij inschrijving te voorzien voor (een of meer) groepen leerlingen die volgens objectieve criteria en in vergelijking met de referentiepopulatie ondervertegenwoordigd zijn. Dat voorstel van een lokaal overlegplatform moet goedgekeurd worden door de gemeenteraad/-raden van de betrokken scholen.

We verwachten dat de Vlaamse overheid aanbeveelt om van die mogelijkheid gebruik te maken en lokale partners daartoe motiveert. Die lokale partners weten doorgaans het best wat nodig en mogelijk is in hun specifieke context, maar ze mogen zich niet onttrekken aan de morele plicht om actie te ondernemen als in sommige scholen een of meer groepen ondervertegenwoordigd zijn.

De Vlor pleit er wel voor om de voorrang voor ondervertegenwoordigde groepen maximaal in te zetten om segregatie te vermijden en zodoende sociale cohesie na te streven.

Dat kan betekenen dat de voorrang naar een kansarme populatie gaat, maar evengoed naar een kansrijke. We zijn er ons wel van bewust dat 20% in bepaalde gevallen niet zal volstaan om de ondervertegenwoordiging te compenseren.

Een ondervertegenwoordigde groep mag niet overlappen met een groep die volgens een andere decretale bepaling al voorrang heeft.

Scholen binnen een lokaal overlegplatform (LOP) (of gemeente) moeten in functie van hun eigen context ondervertegenwoordigde groepen en voorrangpercentages kunnen definiëren die verschillen van andere scholen binnen het LOP, als daarover een akkoord is in het LOP.⁶

Concrete uitwerking

We vragen dat de voorrang voor ondervertegenwoordigde groepen kan worden toegepast op een wijze die effectief resulteert in de toewijzing van plaatsen aan kinderen uit ondervertegenwoordigde groepen die anders, puur op basis van ordening naar afstand of het behoren tot andere voorrangsgroepen, geen toewijzing gekregen zouden hebben.

Volgens het voorontwerp van decreet moeten scholen/LOP's hun keuze om gebruik te maken van de voorrangsregeling voor ondervertegenwoordigde groepen uiterlijk op 31 januari (voor de start van de aanmeldperiode) melden aan de Vlaamse overheid. De tekst laat vermoeden, maar expliciteert niet, dat voor LOP's de hele procedure van bekrachtiging door de gemeenteraad/-raden voordien afgerond moet zijn. Dat veronderstelt dat een eerste voorstel uiterlijk begin december aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. Maar voor de aanmeldingsprocedure geldt dat scholen/LOP's hun keuze van standaarddossier en eventuele afwijkingen ten laatste op 15 november aan de Vlaamse overheid melden, respectievelijk aan de Commissie inzake Leerlingenrechten (CLR) voorleggen. Betekent dat dat de afspraken over de toepassing van voorrang voor

⁶ ACOD-Onderwijs, KOOGO, OVSG en de Verenigde Verenigingen kunnen niet akkoord gaan met dit voorstel, omwille van de technische onhaalbaarheid om zowel de doelgroepomschrijving als het voorrangpercentage per school anders in te vullen.

ondervertegenwoordigde groepen niet in het aanmeldingsdossier moeten worden opgenomen? En dat er twee procedures naast elkaar kunnen lopen: een voor het aanmeldingsdossier (bij de CLR en/of de Vlaamse Regering) en een over de toepassing van de voorrang voor ondervertegenwoordigde groepen (bij de gemeenteraad)? Als de afspraken over de voorrang voor ondervertegenwoordigde groepen wel in het aanmeldingsdossier opgenomen moeten worden, kan en moet dan bij niet-bekrachtiging door de gemeenteraad en na eventuele formulering van een nieuw voorstel en bekrachtiging daarvan, een nieuw aanmeldingsdossier bij de CLR worden ingediend? De Vlor vraagt daar verduidelijking over en merkt op dat de lokale uitwerking van voorrang voor ondervertegenwoordigde groepen een impact heeft op verschillende aspecten van de aanmeldingsprocedure.

De Vlor vindt het echter geen goed idee dat het gemeentebestuur (of meerdere betrokken besturen) de LOP-afspraken over de toepassing van voorrang voor ondervertegenwoordigde groepen moet bekrachtigen. Als regisseur van het hele onderwijsaanbod in hun gemeente en als onderwijsverstrekker van het officieel gesubsidieerd onderwijs hebben gemeentebesturen immers een gemengde rol. De LOP's, waarin de lokale besturen ook vertegenwoordigd zijn, zijn het best geplaatst om een lokale regeling uit te werken omtrent de voorrang voor ondervertegenwoordigde groep(en).⁷

7 Criterium afstand (basisonderwijs) relativeren

Dat basisscholen een afspiegeling moeten zijn van de buurt, staat ook voor de Vlor buiten kijf. Daarom is het goed dat het criterium 'afstand tot de school' behouden blijft voor het basisonderwijs.⁸ Dat is echter nog geen garantie op sociale mix.

Het criterium afstand is bovendien relatief voor ouders die kiezen voor een specifiek pedagogisch project waarvan er minder scholen zijn. Dat heeft een grote impact op de vrije schoolkeuze voor die ouders. Dat geldt ook bij de overgang van basis- naar secundair onderwijs als die ouders voor continuïteit in het pedagogisch project blijven kiezen.

---

⁷ OVSG en KOOGO bekrachtigen het principe 'versterken van de rol van de lokale besturen' in het voorontwerp van decreet. De bekrachtiging door de gemeenteraad/-raden van een voorstel van de scholen gelegen op hun grondgebied of een voorstel van het LOP over de omschrijving van de doelgroep van de 'ondervertegenwoordigde groepen', is van essentieel belang. Gemeentebesturen zijn het best geplaatst om op basis van hun bevolkingssamenstelling te oordelen of het voorstel van de scholen/LOP een bijdrage levert aan de doelstellingen 3 en 4 van het inschrijvingsrecht.

⁸ Met betrekking tot de mogelijkheid om het ordeningscriterium 'afstand' te operationaliseren als 'leerlingen die in dezelfde gemeente wonen als de school', oordelen OVSG en KOOGO dat deze mogelijkheid niet beperkt mag worden tot de gemeenten gelegen in de Vlaamse Rand. Deze mogelijkheid moet ingeschreven worden voor alle scholen in Vlaanderen. Daardoor kunnen basisscholen hun rol als buurtschool maximaal waarmaken.

8 Voorrang Nederlands in Vlaamse Rand en Brussel anders vormgeven⁹

Voor Brussel en de Vlaamse Rand worden aparte systemen aangekondigd om extra voorrang te kunnen geven aan leerlingen van wie minstens één ouder het Nederlands in voldoende mate machtig is, of, bij de overgang naar het secundair onderwijs, aan leerlingen die in het basisonderwijs Nederlandstalig onderwijs gevolgd hebben. Voor Brussel is er sprake van '9 jaar Nederlandstalig basisonderwijs gevolgd hebben', voor de Vlaamse Rand 'vanaf 3 jaar Nederlandstalig basisonderwijs gevolgd hebben'. Ook de percentages voorrang verschillen: in Brussel 65% voorrang voor leerlingen van wie minstens één ouder het Nederlands in voldoende mate machtig is + 15% voorrang voor leerlingen die 9 jaar basisonderwijs gevolgd hebben; in de Vlaamse Rand 70% voorrang voor leerlingen die vanaf 3 jaar Nederlandstalig onderwijs gevolgd hebben, met een uitzondering voor leerlingen die sinds hun domiciliëring in het Vlaams Gewest of het Brussels Hoofdstedelijk Gewest onafgebroken Nederlandstalig onderwijs gevolgd hebben.

De regelgeving wordt best afgestemd met het oog op transparantie voor iedereen, in de eerste plaats voor ouders die zowel inschrijven in de Vlaamse Rand als in Brussel overwegen. We vragen om de regeling voor de Vlaamse Rand ook in Brussel in te voeren.

De Vlor wijst er bovendien op dat de vereisten voor voorrang voor leerlingen die al Nederlandstalig (basis)onderwijs gevolgd hebben, te streng zijn en heel wat kinderen zullen uitsluiten. Immers:

- De leerplicht geldt pas vanaf 5 jaar;
- Sommige leerlingen lopen een versneld traject of stromen pas later in het Nederlandstalig onderwijs in (bv. verhuizers of anderstalige nieuwkomers);
- Door de capaciteitsproblemen die er zijn in Brussel, kunnen leerlingen soms pas na enkele jaren of helemaal niet inschrijven in het Nederlandstalig onderwijs, waardoor ze ook niet van de voorrang kunnen gebruikmaken;
- De toegang voor leerlingen tot het Nederlandstalig onderwijs mag niet beperkt mag worden als gevolg van het (migratie)traject of de taalkennis van hun ouders
- Leerlingen kunnen huisonderwijs gevolgd hebben.

Daarom vragen we, op basis van het continuïteitsprincipe in het Kinderrechtenverdrag, om voor neveninstromers in het basisonderwijs en voor instromers in het secundair onderwijs in Brussel en in de Vlaamse Rand een redelijk percentage voorrang te voorzien voor leerlingen die voorheen Nederlandstalig onderwijs gevolgd hebben, met minder strikte vereisten inzake het aantal jaren dat ze al Nederlandstalig onderwijs volgden.

Dat betekent dus ook dat de afwijking voor leerlingen secundair onderwijs in de Vlaamse Rand die sinds hun domiciliëring in het Vlaams Gewest of het Brussels Hoofdstedelijk Gewest onafgebroken voor Nederlandstalige onderwijs gekozen hebben, doorgetrokken wordt naar het basisonderwijs (neveninstromers) en naar de regelgeving voor Brussel.

Met een 'redelijk' percentage bedoelen we 'ten opzichte van de referentiepopulatie'.

De controle op die voorgaande schoolloopbaan in het Nederlandstalige onderwijs moet via de aanmeldingsprocedure kunnen gebeuren (door gegevens die de ouders invullen te koppelen aan

⁹ We hanteren in dit advies 'Vlaamse Rand'. Decretaal gaat het om gemeenten die door de Vlaamse Regering bepaald worden. Voor het secundair onderwijs geldt dat die nabij een gewestgrens moeten gelegen zijn. Het doel is om de bijzondere noden van verschillende Vlaamse gemeenten op die manier te erkennen (cfr. Memorie van Toelichting).

de leerlingendatabank), om te vermijden dat scholen het handmatig moeten controleren bij inschrijving. Dat moet voorzien worden in de regelgeving en gescreend door de gegevensbeschermingsautoriteit.

Om nog meer afstemming en transparantie te garanderen, vragen we een oplossing voor de dubbele inschrijvingen in Brussel en de Vlaamse Rand. Die mogelijkheid wordt immers nog niet uitgesloten en zorgt elk jaar voor een heuse carrousel op inschrijvings- en wachtlijsten. Dat is voor niemand wenselijk: het zorgt voor veel planlast voor scholen en onzekerheid voor ouders en leerlingen.

Zo'n oplossing kan gevonden in een gemeenschappelijk aanmeldingssysteem of door (1) de resultaten van de aanmeldingen in Brussel en de Vlaamse Rand op eenzelfde datum uit te sturen en vervolgens (2) op basis van een koppeling van toewijzingsgegevens uit de betrokken centrale aanmeldregisters, ouders van leerlingen met een dubbele toekenning te vragen om bij het 'inschrijven met ticket' een finale keuze te maken.

Tot slot adviseren we om in dialoog te gaan met de bevoegde minister(s) voor het Franstalig onderwijs in Brussel. Ouders die hun kind in Brussel willen inschrijven, zien zich geconfronteerd met verschillende systemen, capaciteitsproblemen aan beide zijden, voorrang op basis van een taalachtergrond die vaak niet hun realiteit is enzovoort. Dialoog kan leiden tot een gezamenlijke oefening over een transparant inschrijvingsbeleid in het Brusselse onderwijs, dat recht doet aan de reële (taal)achtergrond van de schoolpopulatie. Er leven veel kansarme en anderstalige gezinnen in Brussel. Behalve via de 20%-voorrangsregel, als die daartoe ingezet wordt, hebben zij geen enkele garantie om zich te kunnen inschrijven in het Nederlandstalig onderwijs.

9 Lokale overlegplatforms in hun rol erkennen

Een deel van de leden van de Vlor¹⁰ begrijpt niet waarom het aantal niet-onderwijspartners in het LOP beperkt wordt. Het is niet duidelijk waar dat ooit een probleem gevormd heeft. Bovendien krijgen zij ook geen stem meer bij essentiële beslissingen zoals de goedkeuring van de aanmeldingsprocedure incl. de eventuele voorrang voor ondervertegenwoordigde groepen. Daartoe is voortaan enkel een meerderheid van de onderwijspartners nodig en bovendien zou het voorstel ook nog ter bekrachtiging moeten voorgelegd worden aan het lokale bestuur.

Die maatregelen hollen de samenwerking uit tussen onderwijs- en niet-onderwijspartners, nochtans essentieel met het oog op gelijke onderwijskansen en het inschrijvingsrecht van alle leerlingen. Die samenwerking is net de kracht van het LOP. Door het aantal en de stem te beperken van verenigingen waarvan verwacht wordt dat zij een actieve rol opnemen in de ondersteuning van kwetsbare ouders o.a. bij het aanmelden en inschrijven van hun kinderen, wordt de waarde miskend van het zorgvuldig overleg in het LOP en worden de kansen op uitwisseling beperkt.

Die leden vragen dan ook om de maatregelen die impact hebben op de rol en de beslissingskracht van alle partners in het LOP, te herbekijken.

---

¹⁰ ACOD-Onderwijs, COC, COV, GO! ouders, directeurs VCLB en de Verenigde Verenigingen

Een ander deel van de leden van de Vlor¹¹ gaat akkoord met het voorontwerp van decreet waarbij de beslissingsbevoegdheid m.b.t. de aanmeldingsprocedure en de voorrang voor ondervertegenwoordigde groepen bij de onderwijspartners wordt gelegd.

De ombudsdienst inschrijvingen die de disfunctiecommissie vervangt, krijgt best een huishoudelijk reglement met een minimale inhoud, zoals het huishoudelijk reglement bij een participatiedecreet. Dat is handig voor de gebruikers.

10 Ondersteuning voor scholen en ouders garanderen

Bij aanmelden en documenten uitwisselen

Het is positief dat scholen een beroep kunnen doen op een subsidie om het digitaal aanmelden te organiseren. We vragen dat alle scholen daarvan kunnen gebruikmaken, ongeacht welk systeem zij hanteren: een eigen systeem of het systeem dat de overheid ter beschikking stelt.

Alle ouders moeten geïnformeerd worden over het (nieuwe) systeem, met bijzondere aandacht voor kwetsbare ouders, anderstalige ouders en ouders van instappers. Ouders met een beperkte toegang tot online systemen of met een beperkte vaardigheid in het gebruik ervan, moeten een beroep kunnen doen op laagdrempelige ondersteuning. Ouders die aan de rand van een stad wonen, moeten goed geïnformeerd worden over mobiliteitsopties als zij voor bepaalde scholen kiezen. Dat soort ondersteuning bieden lokale verenigingen en besturen, LOP's en scholen vandaag al, maar het zorgt voor een zware extra taakbelasting. Ook de niet-onderwijspartners hebben dus nood aan versterking.

Weigeringsdocumenten moeten voortaan niet meer bij aangetekend schrijven of tegen afgiftebewijs afgeleverd worden, maar moeten 'schriftelijk of digitaal' bezorgd worden aan de ouders. En ouders kunnen, na de initiële inschrijving, schriftelijk of digitaal akkoord gaan met wijzigingen in het pedagogische project of schoolreglement. De Vlor vraagt dat de decreetgever scholen en beheerders van aanmeldingssystemen verplicht om te garanderen dat de documenten alle ouders op toegankelijke wijze bereiken. Dat kan bijvoorbeeld door de afleveringswijze te laten kiezen bij aanmelden.

Bij schoolkeuze

Om schoolkeuzeprocessen te bevorderen die leiden tot minder segregatie en meer sociale cohesie, moeten alle ouders breed geïnformeerd worden over het volledige aanbod aan scholen waaruit zij en hun kind kunnen kiezen. Nu maken ouders hun keuze al te vaak op basis van gekleurde percepties of een te beperkte kennis van de scholen in de regio. Een schoolkeuze kan pas echt vrij zijn als ze op goed geïnformeerde wijze gebeurt en alle reële opties in het keuzeproces betreft. Daartoe zijn informatie-, sensibiliserings- en toeleidingscampagnes voor ouders en leerlingen nodig. Lokale organisaties kunnen die organiseren in samenwerking met scholen en/of lokale besturen, zowel voor een kansarm als voor een kansrijk publiek, maar daarvoor zijn ook middelen nodig.

---

¹¹ GO!, Katholiek Onderwijs Vlaanderen, OKO, OVSG, KOOGO en directeurs vrij onderwijs

Bijkomend moeten scholen gesensibiliseerd worden om bestaande drempels te slopen en geen nieuwe op te werpen, bedoeld of onbedoeld, die ouders kunnen ontmoedigen om hun kind in te schrijven. Gerichte ondersteuning van scholen die hun imago willen bijsturen, is ook aangewezen.

11 Aanmeldingssysteem en algoritme verduidelijken

Het is positief dat de overheid een aanmeldingssysteem ter beschikking zal stellen van alle scholen. Daar had de Vlor in zijn vorige advies ook om gevraagd. Het gebruik van dat systeem mag echter niet verplicht worden. Lokaal moet men kunnen blijven kiezen voor een eigen aanmeldingssysteem waarmee men goede ervaringen heeft.

Binnen het systeem van de overheid zal de optie voorzien zijn om lokaal te kiezen voor een gewenst algoritme. Niet alle algoritmes zijn echter strategieneutraal. De Vlor vraagt uitdrukkelijk dat de voorkeur wordt gegeven aan algoritmes waarbij ouders die hun echte eerste voorkeurschool bovenaan zetten, daar ook de beste garanties op krijgen. En ouders moeten in elke geval goed geïnformeerd worden over het gekozen algoritme.

12 Centrale tijdslijn bijstellen

De Vlor steunt het principe van een centrale tijdslijn, maar de start van de inschrijvingen voor het eerste leerjaar van de eerste graad secundair onderwijs (22 mei 2023) valt te laat voor scholen om dat eerste onthaal- en zorgmoment kwaliteitsvol in te richten. Rekening houdend met het perspectief van scholen en leerlingen, stellen we voor om het mogelijk te maken om al in de eerste helft van mei te starten met inschrijven. Dat heeft een impact op de hele tijdslijn en de planning van studiekeuzeprocessen.

13 Voor inschrijving bij vechtscheiding uitzondering maken

De Vlor is bezorgd over de inschrijving van kinderen en jongeren wiens ouders in een vechtscheiding verwickeld zijn. Die problematiek leeft vandaag op vele scholen en dringt door tot op de klasvloer. Om daar enigszins aan tegemoet te komen, ter wille van alle betrokkenen, zou een dubbele inschrijving in dat geval wel mogelijk moeten zijn, in afwachting van een rechterlijke uitspraak.

14 Ventielprocedure verscherpen

Voor scholen die niet met aanmelden werken, maar zich uit 'overmacht' toch genooddaakt zien leerlingen te weigeren, is een 'ventielprocedure' bij de Commissie inzake Leerlingenrechten (CLR) voorzien. Die commissie moet oordelen of er overmacht in het spel is. De commissie heeft echter enkel adviesbevoegdheid. De Vlor vraagt om de rol en de bevoegdheden van de commissie grondig te evalueren en te verscherpen, zodat die duidelijk zijn voor onderwijsverstrekkers, ouders en leerlingen en de rechtszekerheid van alle betrokkenen beschermd is.

De Vlor adviseert dat:

- de CLR de ventielprocedure strikt hanteert en duidelijke criteria bepaalt;

- de school die zonder aanmelden wil weigeren, verplicht de stap naar de commissie moet zetten en de last niet bij de ouders kan leggen;
- ouders het recht behouden om bij een volgens hen onterechte weigering een klacht bij de CLR neer te leggen en daarvoor een beroep kunnen doen op ondersteuning;
- de rechten van alle betrokkenen gegarandeerd worden;
- scholen gefaciliteerd worden bij de overgang naar digitaal aanmelden, zodat zij niet het risico lopen zich op de ventielprocedure te moeten beroepen. Zij moeten bijvoorbeeld altijd toegang hebben tot geboortestatistieken. De overheid moet gemeenten daarover aanspreken.

15 Capaciteitsprobleem niet onderschatten

De vrije schoolkeuze van ouders en leerlingen waarborgen, doelstelling 1 van het inschrijvingsrecht, komt in veel regio's in het gedrang wegens structureel plaatsgebrek in de scholen. Capaciteit is dan ook een blijvend aandachtspunt, in gewoon en buitengewoon onderwijs. Dat los je niet op met een inschrijvingsdecreet. Maar er moeten wel blijvende aandacht en middelen naartoe gaan.

De boodschap dat er zal afgestapt worden van het verplicht digitaal aanmelden zodra de capaciteit het toelaat (zie Regeerakkoord en Nota aan de Vlaamse Regering), roept vragen op. Op welk niveau gaat men de capaciteit bekijken? In een regio waar geen structureel capaciteitsprobleem is, kunnen er immers nog altijd scholen zijn waarvoor de vraag het aanbod overstijgt. Er zal altijd een systeem nodig zijn om daarmee om te gaan. Centraal aanmelden binnen die regio is dan de enige praktische oplossing vanuit het standpunt van ouders.

16 Monitoring en evaluatie inbouwen

Alle nieuwe maatregelen die het inschrijvingsrecht hervormen, moeten van meet af aan goed gemonitord worden. Die monitoring moet de aanleiding zijn voor een grondige evaluatie na verloop van enkele jaren, met als uitgangspunt de doelstellingen van het inschrijvingsrecht.

We dringen ook aan op een evaluatie van de lokale overlegplatforms, o.a. om goede praktijkvoorbeelden te detecteren van samenwerking tussen onderwijs- en niet-onderwijspartners en die bekend te maken.

Mia Douerlungne
administrateur-generaal

Ann Verreth
algemeen voorzitter

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 70.006/1
van 14 oktober 2021

over

een voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van het decreet
basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair
Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft bijkomende
maatregelen voor het inschrijvingsrecht betreffende voorrangs-
en ordeningscriteria’

Op 22 juli 2021 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand verzocht binnen een termijn van dertig dagen, van rechtswege verlengd tot 7 september 2021,^(*) een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft bijkomende maatregelen voor het inschrijvingsrecht betreffende voorrangs- en ordeningscriteria’.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 7 oktober 2021. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wouter PAS en Inge VOS, staatsraden, Michel TISON, assessor, en Greet VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Brecht STEEN, eerste auditeur-afdelingshoofd.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 14 oktober 2021.

*

---

^(*) Deze verlenging vloeit voort uit artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, *in fine*, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, waarin wordt bepaald dat deze termijn van rechtswege wordt verlengd met vijftien dagen wanneer hij begint te lopen tussen 15 juli en 31 juli of wanneer hij verstrijkt tussen 15 juli en 15 augustus.

STREKKING VAN HET VOORONTWERP VAN DECREET

1. Met het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet beoogt de Vlaamse Regering het inschrijvingsrecht in het Vlaamse leerplichtonderwijs te waarborgen. Het voorontwerp voert daartoe twee maatregelen in ten aanzien van onderwijsinstellingen die zijn gelegen in het Nederlandse taalgebied. De ene maatregel heeft betrekking op de wijze waarop in het basisonderwijs het ordeningscriterium “afstand van het domicilieadres van de leerling tot de school of vestigingsplaats” kan worden geoperationaliseerd. De andere maatregel voorziet in een nieuwe voorrangsgroep voor het secundair onderwijs.

Meer in het bijzonder wordt in artikel 2 van het voorontwerp de wijze geregeld waarop in de zogeheten aanmeldende onderwijsinstellingen of vestigingsplaatsen van het gewoon basisonderwijs die zijn gevestigd in het Nederlandse taalgebied het reeds ingevoerde ordeningscriterium “afstand van het domicilieadres van de leerling tot de school of vestigingsplaats” kan worden geoperationaliseerd “als eerst de leerlingen gedomicilieerd in dezelfde gemeente als de school of de vestigingsplaats”. De Vlaamse Regering wordt gemachtigd om te bepalen in welke gemeenten de onderwijsinstelling zich moet bevinden om dit ordeningscriterium te kunnen toepassen. Daartoe wordt aan artikel 37/23 van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 een paragraaf 3 toegevoegd.¹

Artikel 3 van het voorontwerp betreft de invoering van een nieuwe (facultatieve) voorrangscategorie “leerlingen die vanaf de leeftijd van drie jaar ieder jaar onderwijs hebben gevolgd in een school voor Nederlandstalig basisonderwijs die door de Vlaamse Gemeenschap erkend is”, en bepaalt het maximale percentage van de capaciteit dat de voorrang mag bedragen. De Vlaamse Regering wordt opgedragen om de gemeenten te bepalen waar de voorrang van toepassing is en die moeten gelegen zijn “nabij een gewestgrens”. Daartoe wordt een artikel 253/15/1 in de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010 ingevoegd.

In artikel 4 van het voorontwerp wordt bepaald dat het tot stand te brengen decreet op 1 september 2022 in werking treedt.

ALGEMENE OPMERKINGEN

2. In artikel 24, § 5, van de Grondwet, wordt bepaald dat de inrichting, de erkenning of de subsidiëring van het onderwijs door de gemeenschap wordt geregeld door de wet of het

---

¹ Blijkens artikel 19 van het voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010 en de Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016, wat betreft het inschrijvingsrecht in het gewoon onderwijs buiten het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad en de regelgeving over het LOP en de CLR’ is het de bedoeling dat artikel 37/23 van het decreet basisonderwijs vanaf 1 september 2022 in zijn geheel wordt vervangen. Het laatstgenoemde voorontwerp van decreet maakt het voorwerp uit van de adviesaanvraag 70.004/1 die tegelijk met de adviesaanvraag met betrekking tot het voorliggende voorontwerp van decreet om advies aan de afdeling Wetgeving is toegezonden. De ontworpen aanvulling van artikel 37/23 van het decreet basisonderwijs, die eveneens op 1 september 2022 in werking zal treden (zie artikel 4 van het voorliggende voorontwerp), zal dus moeten worden gelezen in samenhang met de bepaling zoals die wordt vervangen door artikel 19 van het voorontwerp 70.004/1.

decreet. Volgens de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof² drukt deze bepaling de wil van de Grondwetgever uit om aan de bevoegde wetgever de zorg voor te behouden een regeling te treffen voor de essentiële aspecten of elementen van het onderwijs, wat de inrichting, erkenning of subsidiëring ervan betreft, doch verbiedt die bepaling niet dat onder bepaalde voorwaarden opdrachten aan andere overheden worden toevertrouwd. Die grondwettelijke bepaling vereist dat de door de decreetgever verleende delegaties alleen betrekking hebben op de tenuitvoerlegging van de door hem vastgestelde beginselen. De gemeenschapsregering of een andere overheid zou daarmee de onnauwkeurigheid van die beginselen niet kunnen opvangen of onvoldoende omstandige beleidskeuzes niet kunnen verfijnen.

De tekst van artikel 24, § 5, van de Grondwet, heeft een algemene draagwijdte: hij maakt geen enkel onderscheid en bevat geen enkele beperking met betrekking tot de draagwijdte van het begrip “inrichting”, wat betekent dat elke hervorming betreffende de inrichting van het onderwijs, ongeacht het doel ervan, zelfs indien zij in de tijd is beperkt, slechts bij decreet kan worden geregeld.³

3. De vraag rijst of de in het voorontwerp van decreet vermelde bevoegdheidsdelegaties ten aanzien van de Vlaamse Regering in overeenstemming zijn met artikel 24, § 5, van de Grondwet.

Deze vraag heeft meer in het bijzonder betrekking op de hierna volgende delegatiebepalingen.

In het ontworpen artikel 37/23, § 3, tweede lid, van het decreet basisonderwijs (artikel 2 van het voorontwerp) wordt de Vlaamse Regering opgedragen “de gemeenten [te bepalen] waar de in het eerste lid vermelde operationalisering van het ordeningscriterium afstand van toepassing is [waarbij zij] rekening [kan] houden met de leerlingenstromen uit de andere gemeente”.

In het ontworpen artikel 253/15/1, § 1, vijfde lid, van de Codex Secundair Onderwijs (artikel 3 van het voorontwerp), wordt de Vlaamse Regering opgedragen “de gemeenten [te bepalen] waar de voorrang vermeld in het eerste tot en met het derde lid van toepassing is” met dien verstande dat “[d]eze gemeenten zijn gelegen nabij een gewestgrens”.

4.1. Wat de overeenstemming betreft van de delegatie van de in het ontworpen artikel 37/23, § 3, tweede lid, van het decreet basisonderwijs (artikel 2 van het voorontwerp), beschreven bevoegdheid met artikel 24, § 5, van de Grondwet, deelde de gemachtigde het volgende mee:

“De delegatie is noodzakelijk opdat de Vlaamse Regering beter in staat zou zijn om in te spelen op lokale noden. Zo kan er snel en gericht ingespeeld worden in de gemeenten waar er een probleem is en die probleemsituaties kunnen fluctueren. Dus is het niet raadzaam die plaatsen bij decreet vast te zetten. Zoals dat bijvoorbeeld in artikel 37/49 van

---

² Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, zie bijv. GwH 15 maart 2011, nr. 40/2011, B.6.3, en GwH 12 juni 2012, nr. 72/2012, B.4.

³ Zie bijv. GwH 4 juni 2020, nr. 81/2020, B.12.3.

het huidige decreet basisonderwijs ook gebeurt, weliswaar op niveau van schoolbesturen of meerdere schoolbesturen.

Inzake het legaliteitsbeginsel maakt de wetgevende macht hier alvast de beleidskeuze. De loutere uitvoering hiervan wordt aan de Vlaamse Regering gedelegeerd”.

4.2. Er moet worden opgemerkt dat de aan de Vlaamse Regering gedelegeerde bevoegdheid niet beperkt blijft tot de “loutere uitvoering” van een door de decreetgever voldoende omschreven beleidskeuze. De delegatie heeft integendeel betrekking op een essentieel aspect van de ontworpen regeling, namelijk het vaststellen van het territoriaal toepassingsgebied van de beoogde operationalisering van het betrokken ordeningscriterium en derhalve van de concrete reikwijdte van de ontworpen regeling.

In dat verband bevat het voorontwerp geen enkele indicatie ten behoeve van de Vlaamse Regering omtrent de wijze waarop deze laatste de regeling inzake een dermate essentieel gegeven als dat met betrekking tot het territoriaal toepassingsgebied zou moeten ten uitvoer leggen. De op dat punt aan de Vlaamse Regering gelaten discretionaire bevoegdheid wordt op geen enkele wijze ingeperkt in het voorontwerp. De Vlaamse Regering zou bijvoorbeeld alle, de helft, maar evenzeer geen enkele gemeente van het Nederlandse taalgebied kunnen aanduiden als gemeente waarin het betrokken criterium kan worden toegepast.

Evenmin wordt in het voorontwerp van decreet de doelstelling vastgelegd die met de differentiëring moet worden nagestreefd. Weliswaar wordt aangegeven dat rekening kan worden gehouden met de leerlingenstromen uit de andere gemeente, maar dit criterium is tegelijk facultatief (“kan”) én vaag, in die zin dat elke leerlingenstroom, ongeacht of hij te maken heeft met anderstaligheid of niet, in aanmerking zou kunnen worden genomen. Dat uit de memorie van toelichting bij het voorontwerp zou kunnen worden afgeleid dat de ontworpen bepaling enkel bedoeld is voor de randgemeenten en ertoe zou strekken om bepaalde onderwijsinstellingen het hoofd te laten bieden aan leerlingenstromen vanuit een ander taalgebied, doet daaraan overigens niets af, aangezien zulks niet blijkt uit de tekst zelf van de ontworpen bepaling. Bovendien lijkt een verwijzing naar artikel 37/49 van het decreet basisonderwijs, niet dienstig als argument aangezien de erin vervatte delegatie ten aanzien van de Vlaamse Regering betrekking heeft op individuele afwijkingen – en geen verordenende – en er in dat verband een nauwkeurig omschreven criterium in die bepaling is opgenomen (“wanneer er een capaciteitsprobleem dreigt of heerst doordat de vragen tot inschrijving de door de schoolbesturen bepaalde capaciteit benaderen of overschrijden”).⁴

Wat de delegatiebepaling in het ontworpen artikel 37/23, § 3, tweede lid, van het decreet basisonderwijs, betreft, moet worden vastgesteld dat de Vlaamse Regering volkomen vrij wordt gelaten om de door de decreetgever gemaakte beleidskeuze naar eigen inzicht in te vullen. De in het voorontwerp aangegeven beleidskeuze is bovendien op een te algemene wijze verwoord en houdt niets meer in dan dat de Vlaamse Regering de gemeenten dient aan te duiden waar het

---

⁴ Ook uit het voorrangscriterium zelf kan niet afgeleid worden om welke gemeente het gaat aangezien er nog diverse andere redenen denkbaar zijn om leerlingen die zijn gedomicilieerd in de gemeente waar de school of vestigingsplaats is gelegen, gunstiger te ordenen. In dit verband kan worden opgemerkt dat voor de invoering van het inschrijvingsrecht werd aanvaard dat gemeentescholen leerlingen konden weigeren die niet in de gemeente woonden; zie hierover R. VERSTEGEN, “Toegang tot het onderwijs en tot de school (weigeren)”, in R. VERSTEGEN (ed.), *De non-discriminatieverklaring in het onderwijs*, Antwerpen, Kluwer, 1998, 134 e.v.

betrokken criterium van toepassing is. De Vlaamse Regering kan de in het voorontwerp van decreet verleende machtiging bijgevolg niet op een andere wijze tenuitvoerleggen dan door de betrokken beleidskeuze zelf verder te verfijnen. Een dergelijke werkwijze gaat evenwel in tegen artikel 24, § 5, van de Grondwet, en het legaliteitsbeginsel, die inhouden dat in het decreet zelf de essentiële elementen inzake die beleidskeuze moeten worden geregeld.

Daartoe zou in de ontworpen bepaling minstens moeten worden aangegeven met welk criterium of welke criteria de Vlaamse Regering rekening zal moeten houden bij het bepalen van de betrokken gemeenten. Daarbij kan de vraag worden opgeworpen of niet beter zou worden overwogen om, in plaats van te opteren voor de toepassing van objectieve, vaste criteria die tot de aanduiding van bepaalde gemeenten aanleiding geven, te kiezen voor een meer dynamisch criterium waarbij bijvoorbeeld meer de nadruk zou komen te liggen op de scholen zelf en de feitelijke evolutie van leerlingstromen uit andere gemeenten die zich bij hen voordoet.

In ieder geval dient de ontworpen regeling ook met het grondwettelijk gewaarborgd gelijkheidsbeginsel in overeenstemming te zijn. Dit houdt onder meer in dat het verschil in behandeling tussen scholen al naargelang deze zich bevinden op het grondgebied van de gemeenten die al dan niet door de Vlaamse Regering werden aangeduid proportioneel is in het licht van de doelstelling die met dat verschil wordt nagestreefd⁵ en dat het verschil in behandeling is ingegeven door pertinente criteria. Het verdient aanbeveling om de ontworpen regeling in de memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet ook vanuit dat oogpunt nader te situeren.

5. Wat de overeenstemming betreft van de delegatie van de in het ontworpen artikel 253/15/1, § 1, vijfde lid, van de Codex Secundair Onderwijs (artikel 3 van het voorontwerp), beschreven bevoegdheid met artikel 24, § 5, van de Grondwet, moet worden vastgesteld dat erin melding wordt gemaakt van het vereiste dat het moet gaan om gemeenten die “zijn gelegen nabij een gewestgrens”. Afgezien van de opmerkingen die verder in dit advies worden gemaakt in verband met het betrokken vereiste, is de overeenstemming van de ontworpen bepaling met artikel 24, § 5, van de Grondwet, op zich niet problematisch aangezien de decreetgever erin het voornoemde vereiste heeft vastgelegd. Wel zal ook het verschil in behandeling tussen scholen, waarmee de ontworpen bepaling zal gepaard gaan, in overeenstemming moeten zijn met het grondwettelijk gewaarborgd gelijkheidsbeginsel. Het verschil in behandeling zal bijvoorbeeld gesteund moeten zijn op pertinente criteria. Vraag is of dat het geval is voor alle onderdelen van de ontworpen bepaling. Zo wordt in het ontworpen artikel 253/15/1, § 1, eerste lid, van de Codex Secundair Onderwijs, gerefereerd aan leerlingen “vanaf de leeftijd van drie jaar”. In het licht van de huidige regeling inzake de aanvang van de leerplicht is de pertinentie van dergelijke verwijzing nochtans niet op het eerste gezicht evident.

---

⁵ Wat dat betreft zou de vraag kunnen worden opgeworpen of de door de decreetgever gekozen optie om uit te gaan van een afbakening op basis van gemeenten wel van aard is om goed te sporen met het proportionaliteitsvereiste.

ONDERZOEK VAN DE TEKSTArtikel 2

6. In de inleidende zin van artikel 2 van het voorontwerp wordt gerefereerd aan artikel 37/23 van het decreet basisonderwijs, “ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019,”. Het ontworpen artikel 37/23, § 3, dat artikel 2 van het voorontwerp in het decreet basisonderwijs beoogt in te voegen, neemt evenwel de nieuwe tekst van artikel 37/23 van dat decreet als uitgangspunt, zoals dit wordt vervangen door artikel 19 van het voorontwerp van decreet dat het voorwerp uitmaakt van adviesaanvraag 70.004/1.⁶ In de inleidende zin van artikel 2 van het voorontwerp moet derhalve worden geëxpliciteerd dat een aanvulling wordt beoogd van artikel 37/23 van het decreet basisonderwijs zoals dat wordt vervangen door het decreet dat in ontwerpvorm het voorwerp uitmaakt van adviesaanvraag 70.004/1.⁷ Tevens moet in de inleidende zin van artikel 2 van het voorontwerp melding worden gemaakt van het opschrift van het te wijzigen decreet (niet: “van hetzelfde decreet”). Hiermee rekening houdend, passe men de redactie van de inleidende zin van artikel 2 van het voorontwerp aan als volgt:

“Aan artikel 37/23 van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en vervangen bij het decreet van ..., wordt een paragraaf 3 toegevoegd, die luidt als volgt:”.

7. In de memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet wordt vermeld dat “[h]et ordeningscriterium ‘afstand van het werkadres van één van beide ouders tot de school of vestigingsplaats’ (...) niet [mag] worden geoperationaliseerd als eerst de leerlingen van de ouders met een werkadres in dezelfde gemeente als de school of de vestigingsplaats”. Hieromtrent om nadere toelichting verzocht, deelde de gemachtigde mee wat volgt:

“Wat betreft de passage in de memorie dat het ordeningscriterium ‘afstand van het werkadres van één van beide ouders tot de school of vestigingsplaats’ niet mag worden geoperationaliseerd als eerst de leerlingen van de ouders met een werkadres in dezelfde gemeente als de school of de vestigingsplaats, begrijpen we dat dit best decretaal geregeld wordt.

Dit was ingegeven vanuit de idee dat dergelijke operationalisering van afstand bedoeld is voor scholen die geconfronteerd worden met leerlingenstromen die van dien aard zijn, zoals in de Vlaamse Rand, dat de instroom van uit de andere gemeente in de eerste plaats anderstalige leerlingen zijn wat een druk kan zetten op de kwaliteit van het Nederlandstalig onderwijs en de doelstelling van bepaalde scholen om een verankering met de lokale gemeenschap na te streven, fnuikt.

Door afstand van het werkadres van één van beide ouders ook op zo'n wijze te operationaliseren wordt deze [doelstelling] niet of slechts beperkt bereikt. Erger: het is niet ondenkbaar dat door de lokale aanwezigheid van bepaalde (grote) bedrijven of werkgevers, de doelstelling van deze operationalisering ondergraven wordt”.

---

⁶ Zo wordt er bijv. in het ontworpen artikel 37/23, § 3, eerste lid, van het decreet basisonderwijs meermaals verwezen naar “paragraaf 2, eerste lid, 5°, a),” van artikel 37/23 van het decreet, en het erin vermelde ordeningscriterium.

⁷ Het decreet dat in ontwerpvorm het voorwerp uitmaakt van adviesaanvraag 70.004/1 wordt dan uiteraard het best uiterlijk tegelijk met het decreet dat in ontwerpvorm het voorwerp uitmaakt van voorliggende adviesaanvraag bekendgemaakt.

De beoogde inperking van de mogelijkheid tot operationalisering zou, op een voldoende duidelijke en expliciete wijze, in de tekst van de ontworpen bepaling moeten worden opgenomen. Er zal daarenboven moeten op worden toegezien dat die inperking en het onderscheid dat eruit voortvloeit, kunnen worden verantwoord in het licht van het grondwettelijk gewaarborgde gelijkheidsbeginsel.

8. Ter wille van de leesbaarheid verdient het aanbeveling om in het ontworpen artikel 37/23, § 3, eerste lid, van het decreet basisonderwijs, de woorden “eerst de leerlingen gedomicilieerd in dezelfde gemeente als de school of de vestigingsplaats” tussen aanhalingstekens te plaatsen.

9. In het ontworpen artikel 37/23, § 3, tweede lid, van het decreet basisonderwijs, kan de zinsnede “waar de in het eerste lid vermelde operationalisering van het ordeningscriterium afstand van toepassing is” op tweeërlei wijze uitgelegd worden. Ofwel dient ervan te worden uitgegaan dat het criterium “eerst de leerlingen gedomicilieerd in dezelfde gemeente als de school of de vestigingsplaats” enkel gebruikt kan worden in de gemeenten die zijn aangeduid door de Vlaamse Regering, ofwel moet de betrokken zinsnede zo worden gelezen dat het criterium “eerst de leerlingen gedomicilieerd in dezelfde gemeente als de school of de vestigingsplaats” altijd gebruikt kan worden, maar dat het in de gemeenten die zijn aangeduid door de Vlaamse Regering gebruikt moet worden.

Volgens de gemachtigde is de eerste lezing correct. Omwille van de duidelijkheid verdient het aanbeveling om reeds in het eerste lid van de ontworpen bepaling te verduidelijken dat dit criterium uitsluitend op die wijze kan worden geoperationaliseerd in de door de Vlaamse Regering bepaalde gemeenten.

Artikel 3

10. In het ontworpen artikel 253/15/1 van de Codex Secundair Onderwijs, wordt verwezen naar bepalingen van dezelfde codex zoals die worden vervangen door het decreet dat in ontwerpvorm het voorwerp uitmaakt van adviesaanvraag 70.004/1.⁸ In de inleidende zin van artikel 3 van het voorontwerp zal hieraan moeten worden gerefereerd.⁹ Tevens dient in dezelfde inleidende zin melding te worden gemaakt van het correcte opschrift van de codex die wordt gewijzigd. Mede rekening houdend met de legistieke richtlijnen die gelden voor de invoering van een nieuwe bepaling in een hoofdstuk¹⁰, passe men de redactie van de betrokken inleidende zin aan als volgt:

---

⁸ Zo wordt in het ontworpen artikel 253/15/1, § 1, vierde lid, van de Codex Secundair Onderwijs, verwezen naar het formulier “vermeld in artikel 253/12, § 1, tweede lid,” van de Codex, zoals die bepaling wordt vervangen door artikel 39 van het voorontwerp van decreet 70.004/1; de verwijzingen naar diverse onderdelen van artikel 253/16 van de Codex, in het ontworpen artikel 253/15/1, §§ 4 en 5, van de Codex, moeten worden gelezen in samenhang met de vervanging van die bepaling bij artikel 42 van het voorontwerp van decreet 70.004/1.

⁹ Zie de vergelijkbare opmerking *sub* 6.

¹⁰ Omzendbrief VR 2019/4 van 25 oktober 2019, *Wetgevingstechniek*, aanbeveling 200, 7°.

“In deel IV, titel 2, hoofdstuk 1/1, afdeling 3, onderafdeling 3, van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2017, het laatst gewijzigd bij het decreet van ..., wordt een artikel 253/15/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:”.

11. In het ontworpen artikel 253/15/1, § 1, vijfde lid, van de Codex Secundair Onderwijs, wordt vermeld dat de door de Vlaamse Regering te bepalen gemeenten gelegen zijn “nabij een gewestgrens”. Het is niet duidelijk welke de precieze draagwijdte is van het woord “nabij” en of dit woord zo moet worden begrepen dat een gemeente noodzakelijkerwijze moet grenzen aan een gewestgrens, temeer daar in de memorie van toelichting bij het voorontwerp melding wordt gemaakt van zowel een “gewestgrens” als een “landsgrens”, waarbij men zich kan afvragen of het daarbij bijvoorbeeld kan gaan om de grenzen met Nederland of Frankrijk, die in wezen ook gewestgrenzen zijn. Vraag is of *in se* niet wordt bedoeld op de grenzen van het Nederlandse taalgebied en er niet beter voor een andere term wordt geopteerd dan die van de “gewestgrens”.

De gemachtigde verstrekte wat dat betreft de volgende toelichting:

“Het is inderdaad zo omschreven zodat een gemeente als Wezenbeek-Oppem, die op minder dan 300m van een gewestgrens ligt, ook te kunnen capteren. Deze afstand is bijzonder klein en dergelijke gemeenten kunnen bijgevolg ook kampen met de uitdagingen waar deze voorrangsgroep een antwoord wil op formuleren. Hoewel het aanvankelijk de doelstelling was van het regeerakkoord om de bijzondere situatie van de Vlaamse Rand te capteren bleek na analyse dat de problemen die zich in de Vlaamse Rand stelden zich ook in andere gebieden nabij een gewestgrens kunnen voordoen. Daarom werd ervoor geopteerd om het criterium ruimer in te vullen.”

Voorts deelde de gemachtigde het volgende mee:

“Met betrekking tot het gebruik van het begrip ‘gewestgrens’ versus ‘taalgrens’: na analyse stelden we vast dat de problemen die zich in de Vlaamse Rand stelden zich ook in andere gebieden nabij een gewestgrens, en dus ook landsgrenzen, kunnen voordoen”.

Ter wille van een rechtszekere afbakening van de aan de Vlaamse Regering gedelegeerde bevoegdheid zou geen onduidelijkheid mogen bestaan omtrent de precieze draagwijdte van het nabijheidscriterium in het ontworpen artikel 253/15/1, § 1, vijfde lid, van de Codex Secundair Onderwijs. Daartoe zou het vooreerst aanbeveling verdienen om na te gaan of het begrip “gewestgrens” effectief het best beantwoordt aan de bedoeling van de stellers van het voorontwerp. Daarbij dient vermeden te worden dat het inzicht in de draagwijdte van de gebruikte terminologie dreigt te worden vertroebeld door – weze het in de memorie van toelichting – het gebruik van termen die niet uit de tekst van het voorontwerp blijken (benevens een verwijzing naar de “gewestgrens” tevens een vermelding van de “landsgrens”). In ieder geval zou het goed zijn dat de bedoeling van de stellers van het voorontwerp op een ondubbelzinnige wijze nader zou worden verduidelijkt in de memorie van toelichting bij het voorontwerp.

12. Aan het einde van het ontworpen artikel 253/15/1, § 3, van de Codex Secundair Onderwijs, moet de zinsnede “of aan de uitzondering, vermeld in het tweede lid, voldoen” worden vervangen door de zinsnede “of aan de uitzondering, vermeld in paragraaf 1, tweede lid, voldoen”.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Greet VERBERCKMOES

Marnix VAN DAMME

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997

Art. 2. Aan artikel 37/23 van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, ingevoegd bij het decreet van 17 mei 2019 en gewijzigd bij het decreet van [...], wordt een paragraaf 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§3. Het ordeningscriterium afstand van het domicilieadres van de leerling tot de school of vestigingsplaats, vermeld in paragraaf 2, eerste lid, 5°, a), kan geoperationaliseerd worden als “eerst de leerlingen gedomicilieerd in dezelfde gemeente als de school of de vestigingsplaats”. Desgevallend wordt de ordening van deze leerlingen vervolledigd met minstens een van de ordeningscriteria, vermeld in paragraaf 2, eerste lid, 5°. De ordening kan ook vervolledigd worden door nogmaals het ordeningscriterium afstand, vermeld in paragraaf 2, eerste lid, 5°, a), te operationaliseren op een andere wijze.

De Vlaamse Regering bepaalt de gemeenten waar de operationalisering van het ordeningscriterium afstand, vermeld in het eerste lid, toegepast kan worden. Deze gemeenten grenzen aan een gewestgrens of aan een randgemeente als vermeld in artikel 7 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966. De operationalisering, vermeld in het eerste lid, kan enkel gebruikt worden in de gemeenten die zijn aangeduid door de Vlaamse Regering.”.

Hoofdstuk 3. Wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010

Art. 3. In deel IV, titel 2, hoofdstuk 1/1, afdeling 3, onderafdeling 3, van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2017, het laatst gewijzigd bij het decreet van [...], wordt een artikel 253/15/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 253/15/1. §1. Een schoolbestuur kan voor zijn vestigingsplaatsen die in de door de Vlaamse Regering bepaalde gemeenten liggen, kiezen om voor een of meer van die vestigingsplaatsen per bepaalde capaciteit als vermeld in artikel 253/13, voorrang te verlenen aan leerlingen die vanaf de leeftijd van drie jaar ieder jaar onderwijs hebben gevolgd in een school voor Nederlandstalig basisonderwijs die door de Vlaamse Gemeenschap erkend is, na kennisgeving aan de schoolbesturen van de andere scholen in de gemeente.

In afwijking van het eerste lid worden leerlingen die vanaf het moment van hun domiciliëring in het Vlaamse Gewest of in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest onafgebroken voor het Nederlandstalige basisonderwijs gekozen hebben, gerekend als behorend tot de voorrangsgroep in kwestie.

De voorrang wordt toegepast tot maximaal 70 procent van de bepaalde capaciteit bezet wordt door de leerlingen, vermeld in het eerste en tweede lid.

Scholen die de voorrang, vermeld in het eerste, tweede en derde lid, toepassen, melden dat uiterlijk op 15 november aan de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap. Voor scholen die in het werkingsgebied van een LOP liggen, meldt het LOP de toepassing van die voorrang uiterlijk op 15 november aan de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap. De voormelde scholen gebruiken het formulier, vermeld in artikel 253/12, §1, tweede lid, om die melding te doen.

De Vlaamse Regering bepaalt de gemeenten waar de voorrang, vermeld in het eerste tot en met het derde lid, van toepassing is. Deze gemeenten zijn grenzen aan een gewestgrens of aan een randgemeente als vermeld in artikel 7 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966.

§2. Het beantwoorden aan de voorwaarde, vermeld in paragraaf 1, eerste lid, wordt vastgelegd door telkens de inschrijving als regelmatige leerling in het Nederlandstalige basisonderwijs op de eerste lesdag van februari als ijkdatum te nemen, zoals geregistreerd in de administratieve toepassingen voor het uitwisselen van leerlingengegevens tussen scholen en het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming.

§3. Als een schoolbestuur ervoor kiest om de voorrangsgroep, vermeld in paragraaf 1, toe te passen dan bepaalt het schoolbestuur het aantal leerlingen dat wordt vooropgesteld voor de inschrijving bij voorrang van leerlingen die minstens vanaf de leeftijd van drie jaar ieder jaar Nederlandstalig basisonderwijs hebben gevolgd of aan de uitzondering, vermeld in het tweede lid, voldoen.

§4. Als een schoolbestuur ervoor kiest om de voorrangsgroep, vermeld in paragraaf 1, toe te passen, komt die voorrangsgroep in de ordening, met toepassing van artikel 253/16, §1, na de voorrangsgroep, vermeld in artikel 253/16, §1, eerste lid, 2°, en voor de voorrangsgroep, vermeld in artikel 253/16, §1, eerste lid, 3°.

§5. Als de capaciteit die vooraf is bepaald, vermeld in artikel 253/13, al bereikt wordt binnen de leerlingengroep, vermeld in paragraaf 1, worden de leerlingen binnen die leerlingengroep in kwestie geordend volgens de volgorde van de voorrangsgroepen, zoals de overige leerlingen als vermeld in artikel 253/16, §1, eerste lid, 4°, en volgens het ordeningscriterium of de combinatie van ordeningscriteria uit het standaarddossier die het schoolbestuur, meerdere schoolbesturen samen of het LOP onderschreven hebben, of de eventuele afwijkingen daarvan die de CLR heeft goedgekeurd.

In voorkomend geval worden de resterende leerlingen uit de leerlingengroep in kwestie geordend met de overige leerlingen, vermeld in artikel 253/16, §1, eerste lid, 4°.

Hoofdstuk 4. Slotbepaling

Art. 4. Dit decreet treedt in werking op 1 september 2022.

Brussel, 3 december 2012.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

JoKER (kind- en jongereneffectrapport)

Kind- en jongereneffectrapport (JoKER) voor wijzigingen aan de regelgeving betreffende het inschrijvingsrecht

Gebruik de JoKER-handleiding (zie: https://www.vlaanderen.be/cjm/sites/default/files/2020-05/20200527_JoKER-handleiding.pdf). Voor meer info: <https://www.vlaanderen.be/cjm/nl/jeugd/vlaams-jeugd-en-kinderrechtenbeleid/joker-kind-en-jongereneffectrapport>.

1 Gegevens van het advies

1.1 Gegevens van de regelgeving

nummer taal- en wetgevingstechnisch advies	2021/266, 2021/267, 2021/268
bevoegde minister(s) van de regelgeving	Ben Weyts
datum JoKER-advies	<Vul hier de gewenste informatie in>

1.2 Gegevens van de aanvrager

e-mailadres	Marcel.vandamme@ond.vlaanderen.be Els.exter@ond.vlaanderen.be
organisatie	Departement onderwijs en vorming
beleidsdomein	Onderwijs en vorming
entiteit	Afdeling basisonderwijs en deeltijds kunstonderwijs

2 Titel en fase

Titels:

- Voorontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, van de codex secundair onderwijs van 17 december 2011 en van de codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016, wat betreft het inschrijvingsrecht in het gewoon onderwijs buiten het tweetalige gebied Brussel-hoofdstad en de regelgeving over het LOP en de CLR

- Voorontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, van de codex secundair onderwijs van 17 december 2011 en van de codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016, wat betreft het inschrijvingsrecht in het gewoon onderwijs in het tweetalige gebied Brussel-hoofdstad
- Voorontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en van de codex secundair onderwijs van 17 december 2011, wat betreft bijkomende maatregelen inzake het inschrijvingsrecht in de Vlaamse rand.

Fase: voor wetgeving technisch advies voorgelegd op 16 juni 2021 met het oog op een eerste principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering op 16 juli 2021.

3 Samenvatting

Met het decreet van 17 mei 2019 als vertrekbasis, werden de principes van het Regeerakkoord uitgewerkt, waarbij de regels voor het basisonderwijs en secundair onderwijs zoveel als mogelijk op elkaar zijn afgestemd. Er zijn drie decretale initiatieven:

- 1) gewoon basis- en secundair onderwijs buiten Brussel, LOP (Lokale Overleg Platforms) en CLR (Commissie inzake Leerlingenrechten)
- 2) gewoon basis- en secundair onderwijs in Brussel
- 3) bijkomende maatregelen voor het gewoon basis- en secundair onderwijs in de Vlaamse Rand.

Deze decreten treedt inwerking op 1 september 2022 voor de inschrijvingen vanaf het schooljaar 2023-2024 en verder.

De voorstellen van decreet wijzigen de artikelen in het decreet basisonderwijs, de codex secundair onderwijs of codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs die door het decreet van 17 mei 2019 ingevoerd of gewijzigd werden (sommige van deze artikelen zijn al gewijzigd door het decreet van 22 november 2019, het decreet van 8 mei 2020, en het decreet van 25 juni 2021 om de inwerkingtreding van het decreet uit te stellen of om bepaalde artikelen op te heffen).

4 Probleembeschrijving

Het decreet van 17 mei 2019 betreffende het inschrijvingsrecht beoogde nieuwe regelgeving in te voeren betreffende het inschrijvingsrecht.

Dit decreet werd een eerste maal uitgesteld in 2019, gezien de uitvoeringsbesluiten niet tijdig opgeleverd konden worden om geïmplementeerd te worden op het veld.

Dit uitstel moest ook toelaten uitvoering te geven aan het Vlaams Regeerakkoord. Ten einde scholen maximaal mogelijk ademruimte te geven om zich te focussen op hun kerntaak, lesgeven, werd het decreet van 17 mei 2019 nog tweemaal uitgesteld. De beoogde datum van inwerkingtreding is 1 september 2022 voor de inschrijvingen voor het schooljaar 2023-'24. Om de aangepaste regelgeving tijdig te kunnen implementeren in een aanmeldsysteem is goedgekeurde regelgeving tegen het voorjaar 2022 noodzakelijk.

De regelgeving zoals voorzien in het decreet van 17 mei 2019 kent bovendien ook technische knelpunten die opgelost moeten worden met het oog op uitvoerbaarheid en om tot een juridisch sluitende regelgeving te komen.

5 Beleidsdoelstelling

Deze voorontwerpen van decreet hebben twee doelstellingen:

1. Een realisatie van het regeerakkoord op gebied van inschrijvingsrecht.

In het regeerakkoord staat het volgende omtrent het inschrijvingsrecht:

P. 5: “We kiezen voor maximale vrijheid voor ouders om een school naar wens te kiezen voor hun kinderen en schaffen de dubbele contingentering af. We trekken de principes zoals die voor het secundair onderwijs in het inschrijvingsdecreet zijn uitgewerkt, door naar het basisonderwijs. Een echte buurtschool moet bovendien het kloppend hart van de lokale gemeenschap zijn.”

P. 32: “We kiezen voor maximale vrijheid voor ouders om een school naar wens te kiezen voor hun kinderen en schaffen de dubbele contingentering af. We trekken de principes zoals die voor het secundair onderwijs in het inschrijvingsdecreet zijn uitgewerkt, door naar het basisonderwijs. Dit sluit niet uit dat men ook in het basisonderwijs op vrijwillige basis voorrang kan verlenen voor maximum 20% aan een ondervertegenwoordigde groep (bv. School in Zicht, eigen inwoners...). In capaciteitsgebieden kan het LOP daartoe een voorstel ter bekrachtiging voorleggen aan de gemeenteraad. Vrije keuze in het secundair onderwijs wil zeggen dat in een eerste toewijzingsronde de keuze van de ouders het criterium is. Voor wie in de 1ste ronde geen school naar keuze heeft gekregen, geldt in een 2de ronde het criterium volgorde van inschrijving. De derde toewijzingsronde is gebaseerd op vrije inschrijving. Voor het basisonderwijs blijft ‘afstand tot de school’ gelden als criterium. Ook de LOP-werking en -samenstelling wordt voor het basisonderwijs afgestemd op die van het secundair onderwijs. Zodra de capaciteit het toelaat, stappen we af van het verplicht digitaal aanmelden.”

“We onderzoeken of er in de Vlaamse Rand een voorrangsregel kan worden ingevoerd, bij voorkeur ten voordele van de leerlingen uit de Vlaamse Gemeenschap zodat bvb. Vlaamse leerlingen niet plots worden opzijgezet door leerlingen uit het Waals gewest.”

“In Brussel houden we vast aan een systeem met een voorrangsregel van minstens 65% Nederlandstaligen. Dat garandeert een kritische massa leerlingen van bewezen Nederlandkundige ouders in het Nederlandstalig onderwijs en stimuleert de verantwoordelijkheid van elke onderwijsactor. Tevens houden we vast aan de voorrang ten behoeve van 15% leerlingen die negen jaar Nederlandstalig basisonderwijs doorliepen.”

2. Een reeks aanpassingen in aanvulling en verbetering van het decreet betreffende het inschrijvingsrecht van 17 mei 2019 in het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, de codex secundair onderwijs van 17 december 2011 en de codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016.

6 Opties

➔ **Nuloptie: voorzetting van een bestaande toestand**

Geen wijzigingen aan de regelgeving uit het decreet van 17 mei 2019.

Dan treedt de regelgeving uit het decreet van 17 mei 2019 ongewijzigd in werking.

➔ **Optie 2: nieuwe beleidsmaatregel(en) – gekozen optie**

Wijzigen van de regelgeving uit het decreet van 17 mei 2019 n.a.v. het Vlaams Regeerakkoord.

Het wijzigen van de regelgeving staat toe de wijzigingen n.a.v. het Vlaams Regeerakkoord door te voeren. Tegelijk worden ook de technische problemen opgelost met het oog op de uitvoerbaarheid en rechtszekerheid voor scholen en ouders.

7 Analyse van de effecten

Doelgroepen

De wijzigingsbepalingen van het inschrijvingsrecht hebben impact op de ouders en leerlingen die ingeschreven wenssen te worden in de scholen. Ook de directies van scholen ervaren een impact door de wijzigingen i.v.m. het inschrijvingsrecht.

Nuloptie

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	Voordelen	nadelen
	Omschrijving	omschrijving
Ouders en leerlingen		- Dubbele contingentering is moeilijk uitlegbaar naar ouders toe. - Onduidelijkheid met betrekking tot werking en opdracht van disfunctiecommissie. - Rechtsonzekerheid en onduidelijkheid bij een inschrijving onder ontbindende voorwaarde. - Beperkt aantal capaciteitsgroepen die niet volledig juridisch sluitend omschreven zijn.
Scholen	- De dubbele contingentering stond ruimere voorrangen toe dan 20%.	- Dubbele contingentering was een bijkomende verplichting voor alle aanmeldende basisscholen. - Beperkte ordeningsmogelijkheden in de Vlaamse Rand. - Onduidelijkheid met betrekking tot werking en opdracht van disfunctiecommissie. - Meer planlast omwille van louter schriftelijke akkoordverklaring bij wijziging schoolreglement. - Een standaardalgoritme in het secundair onderwijs zonder mogelijkheid tot afstemming op lokale context. - Onduidelijke werking van de wachtlijsten i.v.m. de ordening en voorrangsgroepen die gerespecteerd moeten worden.

Optie 2: nieuwe beleidsmaatregel(en) – gekozen optie*Vergelijkingstabel van alle effecten*

Doelgroepen	Voordelen	nadelen
	Omschrijving	omschrijving
Ouders en leerlingen	- Afschaffing van de dubbele contingentering zorgt voor een beter uitlegbare ordening. - Meer rechtszekerheid en duidelijkheid inzake de termijn bij een inschrijving onder ontbindende voorwaarden. - Duidelijk uitgewerkte procedure bij de ombudsdienst inschrijvingen waarmee ouders materiële vergissingen kunnen laten rechtzetten en waarmee tegemoet kan worden gekomen aan uitzonderlijke omstandigheden. - Meer en accurater bepaalde overcapaciteitsgroepen, waarmee scholen bepaalde leerlingen alsnog een plaats kunnen aanbieden nadat de capaciteit werd bereikt.	
Scholen	- De facultatieve voorrangsgroep van maximaal 20% voor ondervertegenwoordigde groepen is geen verplichting. - Meer inspraak van de onderwijspartners in het LOP basisonderwijs m.b.t. aanmeldingsprocedures. - Meer vrijheid m.b.t. de wijze van ordenen in het secundair onderwijs (geen standaardalgoritme), afgestemd op de lokale context. - Bijkomende mogelijkheden voor het ordenen van leerlingen in de Vlaamse Rand. - Minder planlast door zaken als akkoordverklaring met een gewijzigd schoolreglement elektronisch te laten verlopen. - Duidelijkere en decretaal vastgelegde afbakening van de bevoegdheden van de ombudsdienst inschrijvingen (disfunctiecommissie). - Verduidelijking werking van de wachtlijsten i.v.m. de ordening en voorrangsgroepen die gerespecteerd moeten worden.	- De dubbele contingentering stond ruimere voorrangen toe dan 20%.

8 Vergelijking van de opties

Gelet op de nadelen die verbonden zijn aan de nuloptie, is het aangewezen om optie 1 te verkiezen. De nuloptie betekent dat er geen gevolg gegeven zou worden aan het politiek akkoord dat werd bekomen middels het regeerakkoord.

Technische problemen met deze regelgeving worden ook niet opgelost waardoor er verwarring en rechtsonzekerheid kan ontstaan voor scholen en leerlingen.

Met optie 1 wordt de situatie van kinderen en jongeren positief beïnvloed, als we rekening houden met de vier basisprincipes uit het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind:

1. Non-discriminatie: de regelgeving van 17 mei 2019, voorziet al een verdere objectivering van het inschrijvingsgebeuren. Dit wordt verder bestendigd door onder meer de verdere optimalisatie en concretisering van de werking van de ombudsdienst inschrijvingen (disfunctiecommissie). Het vermijden van discriminatie is ook expliciet opgenomen in de regelgeving inzake het inschrijvingsrecht.
2. Belang van het kind: de bescherming van de rechten van het kind in het kader van het recht op inschrijving was een zeer belangrijk uitgangspunt in het opstellen van deze regelgeving.
3. Leven, overleven en ontwikkeling: het decreet inschrijvingsrecht beoogt als basisprincipe dat alle kinderen een recht op inschrijving heeft in de school of vestigingsplaats gekozen door zijn ouders. Is de leerling twaalf jaar of ouder, dan gebeurt de schoolkeuze in samenspraak met de leerling. Het “realiseren van optimale leer- en ontwikkelingskansen voor alle leerlingen” is expliciet opgenomen als gezamenlijke doelstelling van het inschrijvingsrecht.
4. Participatie: de regelgeving inzake het inschrijvingsrecht voorziet dat het kind gehoord moet worden. Bij leerlingen ouder dan 12 jaar gebeurt de schoolkeuze in samenspraak met de leerling. Bemiddeling door het LOP gebeurt tussen schoolbesturen en de leerling en zijn ouders, dit wordt verder geregeld in het huishoudelijk reglement van een LOP. De ombudsdienst inschrijvingen creëert ook bijkomende mogelijkheden om leerlingen en ouders te horen op een lokaal niveau.

9 Uitvoering

Naast deze decretales teksten, die noodzakelijk zijn voor een goeie uitvoering, zal er eveneens een uitvoeringsbesluit komen. Het decreet en het besluit zijn voorzien om in te gaan 1 september 2022.

De schoolbesturen, LOPs, CLR en evt. lokale initiatiefnemers zijn belast met het uitvoeren van de regels inzake het inschrijven van leerlingen.

10 Administratieve lasten

Voor jongeren zullen er geen specifieke bijkomende lasten gepaard gaan met de implementatie van deze regelgeving.

De administratieve last van scholen wordt zoveel mogelijk beperkt. Voor scholen die niet aanmelden is er in de regelgeving van 17 mei een aanzienlijke planlast vermindering voorzien.

Voor aanmeldende scholen wordt de planlast beperkt door middel van het werken aan de hand van standaarddossiers.

11 Handhaving

AGODI is bevoegd voor de handhaving van deze regelgeving.

Bij klachten naar aanleiding van een weigeringen is de Commissie inzake Leerlingenrechten bevoegd.

12 Evaluatie

Een grondige evaluatie zal pas kunnen gebeuren als de regelgeving een aantal jaren van kracht is om dan te kijken hoe en in welke mate de vooropgestelde doelstellingen gerealiseerd werden. Hierbij moet ook rekening gehouden worden met het feit dat leerlingen ingeschreven onder de op 1 september 2022 inwerking getreden regelgeving, ten vroegste in het schooljaar 2023-2024 effectief school zullen lopen. Er werd dan ook geen termijn voor deze evaluatie bepaald.

13 Consultatie

De VLOR zal om advies gevraagd worden omtrent deze voorontwerpen van decreet.

14 Contactinformatie

Voor meer informatie, contacteer Marcel Vandamme, marcel.vandamme@ond.vlaanderen.be of Els Exter, els.exter@ond.vlaanderen.be.